

GÜNEŞİN, GECEYE İNAT, DOĞUŞUNDA.
DALGALARI KIRAN YORGUN BİR VAPURDA.

AYDINLIĞA KIVRILAN BİR PATİKADA,
BİR KIZ ÇOCUĞUNUN OKUL YOLUNDA.

İMKÂNSIZA KAFA TUTANLARDA.
ÖZGÜRLÜĞE UÇUŞAN SAÇLARDA.

BAZEN BİR BAKIŞTA GÖRDÜM,
BAZEN BİR DURUŞTA.

VARDAR OVASI'NDA. CONK BAYIRI'NDA.
İZMİR'İN DAĞLARINDA.

AÇAN ÇİÇEKTE.
UÇSUZ BUCAKSIZ BİR HASRETTE.

BOZKIRIN ORTASINA UMUT EKEN ELLERDE.
İSTİKBALE BAKAN BİR ÇİFT GÖZDE.

NÖBETİ DEVRALAN MEHMET'TE.

ZAMANA KÜSTÜREN O SAATTE;
BİR ULUSUN, BİR DAKİKALIK SESSİZLİĞİNDE...

BEN, ATATÜRK'Ü GÖRDÜM.

Değişim Biziz Değer Yaratarız Ülkemiz İçin Varız
Güven Veririz Farklıyız Değer Katarız Sorumluluk
Alırız İyi Bir Takımız İlham Veririz Yenilikçiyiz
Azimliyiz Öncüyüz Global Oyuncuyuz Biriz Eşitiz
Araştırır Geliştiririz Sorumluyuz Çalışırız Üretiriz
Değişim Biziz Değer Yaratarız Ülkemiz İçin Varız
Güven Veririz Farklıyız Değer Katarız Sorumluluk
Alırız İyi Bir Takımız İlham Veririz Yenilikçiyiz
Azimliyiz Öncüyüz Global Oyuncuyuz Biriz Eşitiz
Araştırır Geliştiririz Sorumluyuz Çalışırız Üretiriz
Değişim Biziz Değer Yaratarız Ülkemiz İçin Varız
Güven Veririz Farklıyız Değer Katarız Sorumluluk
Alırız İyi Bir Takımız İlham Veririz Yenilikçiyiz
Azimliyiz Öncüyüz Global Oyuncuyuz Biriz Eşitiz
Araştırır Geliştiririz Sorumluyuz Çalışırız Üretiriz
Değişim Biziz Değer Yaratarız Ülkemiz İçin Varız
Güven Veririz Farklıyız Değer Katarız Sorumluluk
Alırız İyi Bir Takımız İlham Veririz Yenilikçiyiz
Azimliyiz Öncüyüz Global Oyuncuyuz Biriz Eşitiz
Araştırır Geliştiririz Sorumluyuz ...

'Bizden Haberler'in değerli okurları,

Önümüzdeki dönemde global ekonomide dikkatle izlenmesi gereken iki önemli başlık öne çıkıyor: Avrupa Birliği'nin ve ABD Merkez Bankası'nın (FED) yeni rotası.

Avrupa Birliği'nin (AB) geleceği, hem küresel istikrar, hem de ülkemiz ve Topluluğumuz açısından çok önemli. Bu nedenle, Bizden Haberler'in bu sayısında, Almanya'daki seçim sonuçlarının, İspanya'da Katalonya'nın bağımsızlık talebinin ve Brexit'in, AB'nin geleceği üzerindeki olası etkilerini mercek altına aldık.

Bildiğiniz gibi FED'in politikalarının tüm dünyada, özellikle de Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerde önemli yansımaları oluyor. Önümüzdeki dönemde faiz politikalarıyla birlikte, FED Başkanı'nın değişikliği de gündemde olacak. Bu sebeplerle, dergimizde FED'in önümüzdeki dönemki rotasına da yer verdik.

Finans dünyasında gündemde olan diğer bir konu kripto paralar. Ekim ayındaki hızlı yükselişle dikkat çeken Bitcoin, dikkatleri kripto paraların üzerine çekti. Kripto paraların arkasındaki teknolojileri, olası riskleri ve genel olarak blok-zincirle ilgili gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

Her zaman vurguladığımız gibi, Türkiye'ye katma değer sağlamak için bir yandan büyümeye ve yatırım yapmaya devam ederken; bir yandan da toplumsal kalkınmaya katkıda bulunmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Eğitimde fırsat eşitliği, üzerinde en çok durduğumuz konuların başında geliyor. Çünkü biliyoruz ki, Türkiye'nin kalkınması eğitimden geçiyor. Akademik başarılarıyla hepimizi gururlandıran Koç Üniversitesi'nin 2011 yılından beri yürüttüğü Anadolu Bursiyerleri Programı bu açıdan değerli bir örnek. Bursiyer öğrenciler Koç Üniversitesi'nin akademik ve sosyal imkanlarıyla kendilerini geliştirirken, başarılarıyla da çevrelerine örnek oluyor. Bu vesileyle, başarılı gençlerimizi kutluyor, onlara destek veren herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bugünlerimizi borçlu olduğumuz, büyük önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü 10 Kasım'da, her zaman olduğu gibi saygı, minnet ve özlemle anıyoruz. O'nun yaktığı meşaleyi, ülkemizin ekonomik ve toplumsal kalkınmasına katkıda bulunarak ileriye taşımak için var gücümüzle çalışıyoruz. Atatürk'ün çizdiği yolda, Türkiye'nin her köşesine aydınlığı taşımaya kendini adanmış öğretmenlerimizi de unutmuyoruz. Ülkemizin kalkınması, ileri toplumlar arasında yer alması için emeklerini esirgemeyen tüm eğitimcilerimizin Öğretmenler Günü'nü kutluyoruz.

Geçtiğimiz ay Tüpraş'ın İzmir-Aliağa tesislerinde meydana gelen elim kazada dört çalışma arkadaşımızı kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşadık. Bu vesileyle ailelerine ve yakınlarına sabır ve başsağlığı diliyoruz.

Sevgi ve saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

İmtiyaz Sahibi

Koç Holding A.Ş. Adına
Levent ÇAKIROĞLU
(Sahibi)

Genel Yayın Yönetmeni

Oya ÜNLÜ KIZIL

Sorumlu Yönetmen

Şeniz AKAN

Yayın Koordinatörü

Tuğçe Kutlu SERİNTÜRK

Yayın Kurulu

Mustafa Kemal ÇOLAK
M. Dumrul SABUNCUOĞLU
Sibel CİNGİ
Zeynep Yosun AKVERDİ

Yayınlar Direktörü

M.Dumrul SABUNCUOĞLU

Direktörler

Nihal KÖZ
Zeynep Yosun AKVERDİ

Editörler

Sibel CİNGİ
Hülya VATANSEVER
Pelin REZAKİ
Biray Anıl BİRER

Tasarım

Lom Creative
lom.com.tr

Fotoğraf Editörü

Serdar ÖNGEN

Overteam Bilgi Teknolojileri
İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti.
Şahkulu Mahallesi
İstiklal Caddesi Hıdivyal Palas
No: 231 Kat: 4 Oda: 65-70
Beyoğlu, İstanbul
Tel: 0212 252 74 25
overteam.com

Baskı ve Cilt (Matbaa)

Ömür Matbaacılık A.Ş.
Beysan Sanayi Sitesi,
Yakuplu Mah. Birlik
Cad. No: 20/1 34524
Beylikdüzü/İSTANBUL
Tel: 0212 422 76 00

Yayın Türü

Yaygın Yerel Süreli

Yayın Süresi / Dili

Aylık / Türkçe

Bu dergideki yazı
ve görseller kaynak
belirtilerek kullanılabilir.

BU SAYIDA

→ 4

KOÇ TOPLULUĞU
TARİHİNDE BU AY

→ 6

NELER OLDU?

- Anadolu'ya Bilim Göçü kampanyası başladı
- Ford Trucks 4S Plaza ağı genişliyor
- Otokar yeni otobüsü ULYSO ile Avrupa'da daha iddialı
- Aklım Fikrim FIAT ikinci yılında
- Güvenilirlik yol haritası
- Gıdaya ve kaynaklara saygı
- Castrol Ford Team Türkiye, Avrupa Şampiyonu
- Tarım Fuarı'nda TürkTraktör rüzgarı

→ 12

NELER OLACAK?

- Sarmal sergisi
- 36. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı
- Ankara Komedi Festivali
- Brand Week İstanbul
- 21. İstanbul Tiyatro Festivali

→ 14

YAKIN PLAN

- Yaşlı kıtanın zor sınavı
- FED'in yeni rotası

→ 26

ÖZEL KONU

- Başöğretmen'in izinde...

→ 40

YENİ DÜNYA

- 'Para'nın sonu mu geldi?
- Mesleklerin yükselişi ve çöküşü

→ 24

KOLEKTİF

- Anadolu Bursiyerleri programı altıncı yılını geride bıraktı
- Organ nakli: Hayata ikinci şans

→ 29

MESLEK SIRRI

- Az mı gittik, uz mu gittik?
- "Kurumsal zihniyetimizi Koç Grubu sayesinde kazandık"

→ 46

YAŞAM

- Sonbahar depresyonu

→ 36

PROFİL

- CANAN Kaf Dağı'nın ardından sesleniyor

BİZDEN HABERLER'E
ULAŞMAK ŞİMDİ ÇOK DAHA KOLAY. İPAD
UYGULAMAMIZ İLE DERGİMİZ DİLEDİĞİNİZ
ANDA, DİLEDİĞİNİZ YERDE...

KOÇ TOPLULUĞU TARİHİNDE BU AY

Bizim Hikâyemiz Türkiye'nin Hikâyesi...

Arçelik Eskişehir
Buzdolabı Fabrikası
1 Kasım'da
üretime başladı.

° 1975

° 1963

Türkiye'de ilk holding olan
Koç Holding 20 Kasım
tarihinde kuruldu.

Koç Üniversitesi
Rumelifeneri Kampüsü
20 Kasım'da açıldı.

° 1999

° 1994

8 Kasım'da Paris'te yapılan
toplantıda Rahmi M. Koç
Milletlerarası Ticaret Odası (ICC)
başkanlığına seçildi.

Anadolu'ya Bilim Göçü kampanyası başladı

Nobel ödüllü Aziz Sancar'ın hayatından ilham alınarak başlatılan Anadolu'ya Bilim Göçü projesinin tanıtımında konuşan Ali Y. Koç, "Çocuklarımızın bilimi sevmeye, anlamaya ve hayal etmeye ihtiyaçları var" dedi.

Uluslararası sivil toplum kuruluşu Young Guru Academy'nin (YGA), çocuklara bilimi sevdirmek için başlattığı sosyal kalkınma projesi Anadolu'ya Bilim Göçü, Yapı Kredi desteğiyle Sevgi Evleri'ndeki çocuklarla başladı. Mardin'in Savur ilçesinde doğan ve kalabalık bir evde

yetişen Nobel Ödüllü bilim insanı Aziz Sancar'ın hikâyesinden esinlenerek geliştirilen proje, Anadolu'nun dört bir yanında yeni Aziz Sancarları keşfetmeye hazırlanıyor. Projenin basın toplantısı Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Yapı Kredi Yönetim Kurulu Başkanı

Bilim Göçü projesi basın toplantısına Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Yapı Kredi Yönetim Kurulu Başkanı Ali Y. Koç, Yapı Kredi Genel Müdür Yardımcısı Gökmen Uçar, YGA Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Yaman ve YGA Başkanı Asude Altıntaş katıldı.

Ali Y. Koç, Yapı Kredi Genel Müdür Yardımcısı Gökmen Uçar, YGA Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Yaman, YGA Başkanı Asude Altıntaş ve YGA gönüllüleri ile Koç Holding ve Yapı Kredi yöneticilerinin katılımıyla Rahmi M. Koç Müzesi'nde gerçekleşti. Açılış konuşmasını yapan Ali Y. Koç, Anadolu'ya Bilim Göçü projesinin ülkemizin geleceği için umut tohumları atmaya hedeflediğini söyledi. Ali Y. Koç, "Adım adım büyümesini hayal ettiğimiz bu projenin, fırsat eşitsizliği nedeniyle yeterince nitelikli eğitim göremeyen çocuklarımıza, bilimi tanıtır ve sevdirmeye yönünde bir katkı sağlayacağını umuyoruz. Bu projeden yetişen ve başarılı olan öğrencilerin Sevgi Evleri'nde yaşayan diğer çocuklar için de doğru birer rol model olacaklarına inanıyorum" diye konuştu.

YGA Başkanı Sinan Yaman ise YGA'nın amacının özgürce sorgulayan, özgün projeler üreten, özgüvenli gençler yetiştirmek olduğunu vurgulayarak, şöyle konuştu: "Her sene altı aşamalı bir sürecin sonunda 50 bin başvuru arasından 50 YGA'lı seçiyoruz. Sevgi Evleri'ndeki devlet koruması altındaki çocuklarımıza bu özenle seçilen üniversiteler rol model olacaklar. YGA'lılar, deney ve oyunu birleştirerek Sevgi Evleri'ndeki çocuklara bilimi sevdirecek, onların da hayallerini büyütecekler. Geleceğin Aziz Sancarları Sevgi Evleri'nden çıkacak." 2017-2018 öğretim yılı boyunca, Adana, Ankara, Çanakkale, Denizli, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Kayseri olmak üzere sekiz ilde gerçekleştirilecek Anadolu'ya Bilim Göçü projesinde Sevgi Evleri'ndeki binden fazla çocuğa ulaşılması hedefleniyor. YGA gönüllüleri ve Yapı Kredi çalışanlarının Sevgi Evleri'nde çocuklarla bilim seansları gerçekleştireceği projenin önümüzdeki yıllarda tüm Türkiye'yi kapsamı planlanıyor.

Ford Trucks 4S Plaza ağı genişliyor

Ford Trucks'ın 4S tesislerinin sayısı İskenderun ve Mardin'in de eklenmesiyle 30'a ulaştı. Ali Y. Koç, açılışlarda yaptığı konuşmalarda teşvikler, eğitim ve teknoloji konularına dikkat çekti.

Yurtiçi ve yurtdışı bayi açılışlarıyla büyümesini hızlandıran Ford Trucks, İskenderun ve Mardin'de 4S Plaza açılışları gerçekleştirdi. Ford Otosan Yönetim Kurulu Başkanı Ali Y. Koç, düzenlenen törenlere katılarak birer konuşma yaptı.

KÖKLERİ 1961'E DAYANAN İŞBİRLİĞİ

İskenderunlu müşterilerine satış, servis, yedek parça ve ikinci el olmak üzere tüm hizmetleri aynı çatı altında verecek olan Ovalı Bayi'nin 4S tesisinin açılışında Ali Y. Koç, "1961 yılında Otokoç

bayiliğini alan Abdurrahman Ovalı ile başlayan güzel işbirliğimizi, 1986 yılından beri; oğulları ile aynı ahenk içinde sürdürmekten mutluluk duyuyoruz" dedi. Ali Y. Koç, konuşmasında teşvikler konusuna da değinerek, "Hükümetimiz, devletimiz bu yönde, ciddi atılımlar yaptı, hiç görmediğimiz teşvikleri de verdi. Ama bu iş sadece teşvikle de olmuyor. Bu iş insan kalitesinden, insan eğitiminden geçiyor. İnşallah geleceğin nesilleri bu ülkenin potansiyeline kavuşması için çok daha iyi eğitilirler" dedi. Koç Grubu'nun yönünü geleceğe, Ar-Ge'ye ve inovasyona çevirdiğine dikkat çeken Ali Y. Koç, dünyadaki teknoloji furcasından Türkiye'nin de faydalanmasının önemini vurguladı.

MARDİN'DE ÖRNEK OLACAK TESİS

Mardin'de Ford Trucks 4S Plaza Nas Otomotiv'in de açılışına da katılan Ali Y. Koç, 2020 itibarıyla toplam 50 ülkede var olmayı hedeflediklerini kaydetti. Nas Otomotiv'in, markalarını Mardin'de pazar lideri konumuna getirdiğinin altını çizen Ali Y. Koç, "Mardin'de her zaman ilklere imza atan Sayın Maşuk Nas, modern mimarisiyle örnek olacak 4 bin 500 m² alana kurulu bu ihtişamlı Ford Trucks tesisiyle müşteri memnuniyetini daha da üst seviyeye taşıyacaktır" dedi.

Bundan dört sene önce, yüzde 100 yerli mühendislik gücüyle geliştirdikleri Ecotorq motorlu kamyonların Çin'de üretimi için Jiangling Motor Corporation ile imzaladıkları lisans anlaşmalarının Türkiye otomotiv sektöründe bir ilk olduğuna değinen Ali Y. Koç, "Ecotorq motorlu JMC HT kamyonlar bu yıl sonunda Çin'de yollara çıkmaya hazırlanıyor" diye konuştu.

Otokar, yeni otobüsü ULYSO ile Avrupa'da daha iddialı

Otokar, otobüs endüstrisinin en büyük buluşma noktalarından Busworld Europe Fuarı'nda yeni otobüsü ULYSO'nun lansmanını yaptı.

Türkiye'nin öncü otobüs üreticisi Otokar, Belçika'da düzenlenen ve otobüs endüstrisinin en büyük etkinliklerinden olan Busworld Europe (Krotrijk) 2017'de gövde gösterisi yaptı. Bu yıl 33 ülkeden 350 katılımcının yer aldığı organizasyona Otokar, beş aracıyla katıldı. Başta Avrupa'da olmak üzere 40'tan fazla ülkede otobüsleri kullanılan Otokar, sektörden gelen talep üzerine geliştirdiği ULYSO'nun Avrupa lansmanını da Busworld'de gerçekleştirdi.

10 metre sınıfındaki ilk araçları olan DORUK T'nin pazara sunulduğu ilk günden itibaren şehirlerarası ve turizm taşımacılığının en gözde araçlarından biri olmayı başardığını belirten Otokar Genel Müdürü Serdar

Görgüç; "Geçtiğimiz aylarda Türkiye pazarına sunduğumuz yeni DORUK T'yi, bugün ULYSO T ismiyle Avrupa pazarının beğenisine sunuyoruz. Daha yüksek konfor, yüksek taşıma kapasitesi ve optimum işletme maliyetleri sağlayacak şekilde geliştirilen otobüsümüz yeni DORUK T, hem Avrupa'da hem de Türkiye'de yolcu memnuniyetini artıracak" dedi. Otokar'ın geniş ürün gamı, yaygın satış ve satış sonrası ağı sayesinde mevcut pazarlardaki konumunu güçlendirdiğini belirten Görgüç şunları söyledi: "2017'nin ilk üç çeyreğinde Türkiye'de satılan her üç küçük ve orta boy otobüsten biri Otokar oldu; Türkiye'de bu segmentteki liderliğimizi devam ettirdik. Yılın ilk yarısında, ciromuzu önceki yıla kıyasla yüzde 39

artırdık; 960 milyon TL'lik ciromuzun yüzde 21'ini ise ihracattan elde ettik. Avrupa'da Fransa başta olmak üzere İtalya, İspanya ve Belçika öncelikli pazarlarımız oldu. Son iki yılda TERRITO ve KENT otobüslerimiz önemli filo alımlarında öncelikli tercihler arasında yer aldı."

Otokar'ın alternatif yakıtlar konusunda çalışmalarını devam ettirdiğini ifade eden Serdar Görgüç, Otokar'ın "akıllı ulaşım teknolojileri" konusunda da global ölçekte çalışmalar yürüttüğünü belirtti: "Son 10 yılda ciromuzun yüzde 4'ünü Ar-Ge harcamalarına ayırdık. Bugüne kadar Türkiye'nin ilk hibrit otobüsü ve ilk elektrikli otobüsü gibi ilkleri gerçekleştiren şirket olarak güvenli ve akıllı ulaşım sistemlerinde de öncü olmayı istedik."

Busworld Europe'ta ayrıca, Otokar'ın şehiriçi taşımacılığı için tasarladığı 8,4 metrelik Sultan LF otobüsü yeni şehiriçi otobüs konsepti olarak sergilendi. Geçtiğimiz aylarda Türkiye pazarına sunulan SULTAN LF de, ülkemizde pek çok ilçe ve belde taşımacılık yapmaya başladı.

“Aklım Fikrim FIAT” ikinci yılında

Tofaş’ın yenilikçi projeleri desteklemek amacıyla başlattığı kurumsal inovasyon ve girişimcilik programı Aklım Fikrim Fiat’ın ikincisine katılım için başvurular başladı.

AKLİM FIKRİM FIAT

GELECEK SİZİN GİRİŞİMİNİZLE ŞEKİLLENECEK!

Girişimini hızlandırmak, uygulamada sana ve ekibine destek vermek için yanındayız. TOFAŞ’ın bilgi ve tecrübesinden güç al, KWORKS, Keiretsu Forum ve İTÜ Çekirdek’in deneyiminden faydalan, yatırımcı ağıyla tanışma fırsatı yakala.

www.aklimfikrimfiat.com

LANCIA FIAT ALFA ROMEO Jeep

İlki geçen yıl gerçekleştirilen kurumsal inovasyon ve girişimcilik programı Aklım Fikrim Fiat, ikinci yılında da yenilikçi girişimlere desteğini sürdürmeye devam ediyor. Aklım Fikrim Fiat’ın bu yıl odaklandığı alanlar büyük veri, nesnelerin interneti, müşteri deneyimi gibi alanlar olurken; satış ve servis

hizmetleri, kişiselleştirilmiş hizmetler, mobilite çözümleri gibi alanlarda yeni iş fikirlerinin ortaya çıkmasının desteklenmesi amaçlanıyor. Başvuruların 15 Aralık’a kadar devam edeceği organizasyonda, kabul edilecek projeler uygulanabilirlik, takımın yetkinliği, pazarın büyüklüğü, ölçeklenebilme potansiyeli, rekabet

Tofaş İş Geliştirme Direktörü Türker Gürtekin

avantajı ve Tofaş ile olan işbirliği potansiyeline göre değerlendirilecek. Programa seçilecek girişimciler kendilerine sunulan destekler ve mentorluk ile girişimlerini büyütürken Demo Gün’ünde nihai ürünlerini jüriye sunacak. Demo Gün’ünde seçilen girişimler ise destek ve mentorluk almaya devam ederek, 2018 sonuna kadar programı başarıyla tamamlamaları halinde Tofaş’ın iş ortağı olma fırsatını yakalayacak. Başarılı bulunan projelerle girişimciler, Tofaş’la işbirliği kurmanın avantajlarını yaşarken; Tofaş, Kworks, Keiretsu Forum ve İTÜ Çekirdek’ten yoğun mentorluk desteği de alabilecek. Organizasyonla ilgili değerlendirmede bulunan Tofaş İş Geliştirme Direktörü Türker Gürtekin, “Tofaş’ın kurumsal inovasyon ve girişimcilik programı olan Aklım Fikrim Fiat’la hedefimiz, Tofaş’ın odaklandığı konularda faaliyet gösteren yenilikçi girişimlerin, Tofaş’ın otomotiv sektöründeki bilgi ve deneyimlerinin desteğiyle, geniş bayi-tedarikçi ağı ve Koç Topluluğu şirketlerine erişmelerini sağlayarak hızla büyümelerine destek olmaktır” dedi.

Aklım Fikrim Fiat’a katılmak isteyen girişimciler birden fazla projeye programa katılabilecek.

Güvenilirlik yol haritası

Arçelik ilk kez düzenlenen Reliability Day-Güvenilirlik Günü etkinliğiyle markanın başarısının ardında yatan temel özelliklere vurgu yaptı.

Arçelik A.Ş., ürün güvenliği, kalite konularını değerlendirmek ve işletmelerin bu konulardaki projelerini ele almak üzere Çayırova Kampüsü'nde "Reliability Day-Güvenilirlik Günü" etkinliği düzenledi. İlk kez düzenlenen etkinliğe, Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grup Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu, Arçelik A.Ş. Genel Müdürü Hakan Bulgurlu ile şirket yöneticileri, çalışanlar ve bu alanda uzman konuşmacılar katıldı.

Etkinliğin açılışında konuşan Hakan Bulgurlu, şirketin başarı hikâyesinin temelinde güvenilirlik olduğunu vurguladı ve "İletişimin neredeyse ışık hızında gerçekleştiği, markalara duyulan güvenin saniyeler içinde yok olduğu bir dönemden geçiyoruz. Değişen koşullar, her an çevik ve içinde bulunduğumuz sektörün ruhuna uygun şekilde dayanıklı olmamızı gerektiriyor. Teknolojilerimizi geliştirirken, kaliteye olan bağlılığımızı da güçlendirmeli, bu anlayıştan asla taviz vermemeliyiz" dedi. 300'ü aşkın çalışanın katıldığı etkinlikte, Arçelik A.Ş. Üretim ve Teknolojiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Oğuzhan Öztürk "Güvenilirlik yol haritası"nı anlattı. Merkez Ar-Ge ve Üretim İşletmeleri, Ürün Temin Direktörlüğü, Kalite Sistemleri ve Altı Sigma ile Ürün Güvenliği yöneticilerinin interaktif sunumlarının ardından işletme ve bölümlerin hazırladığı 46 proje katılımcılara tanıtıldı.

Gıdaya ve kaynaklara saygı

Grundig, gıda israfına dikkat çeken manifesto filmini Dünya Gıda Günü'nde yayınlarak "Boşa Giden Gıda, Boşa Giden Hayattır" mesajını paylaştı.

Arçelik'in üst segment ev elektroniği markası Grundig, "Respect Food-Gıdaya Saygı" felsefesiyle küresel çapta farkındalık yaratma misyonunu sürdürüyor. Bu kapsamda 16 Ekim Dünya Gıda Günü'nde bir manifesto filmi yayınlayan marka, "Boşa giden gıda, boşa giden hayattır" sloganıyla tüketicilerine bir kez daha seslendi.

Sürdürülebilir bir dünya için yiyecekleri daha uzun süre taze tutarak israfı önleyen teknolojiler ve daha az enerji ve su tüketen ürünler geliştiren Grundig, 2016 yılından beri gıda israfına karşı dünyaca ünlü şef Massimo Bottura'nın "Food for Soul" girişimine destek oluyor. "Food for Soul" kapsamında bugüne kadar ihtiyaç sahipleri için dört aşevi projesinin hayata geçmesine katkı

sağlayan marka, yemek etkinlikleriyle de 25 ton yemeğin israf edilmesinin önüne geçti. Grundig, insana ve doğaya saygı duyarak, gereksiz tüketim ve gıda israfına dikkat çekmek için Türkiye'de de ünlü şef Mehmet Gürs ile birlikte "Ruhun Doysun" projesini hayata geçirdi. Proje kapsamında çekimine başlanan video serisiyle mutfakta farkındalık yaratmak amaçlanıyor.

Castrol Ford Team Türkiye Avrupa Şampiyonu

Castrol Ford Team Türkiye, dünyanın en zorlu ve prestijli yarışlarından olan Avrupa Ralli Şampiyonası'nda birinciliği elde ederek Türk motor sporlarında bir ilki başardı.

Castrol Ford Team Türkiye, 14 ülkeden 44 takımın kıyasıya mücadele ettiği Avrupa Ralli Şampiyonası'nın Letonya'nın Liepaja şehrindeki son etabında 153 puan elde ederek 2017 yılı Avrupa Ralli Şampiyonu oldu. Avrupa şampiyonluğu ardından duygularını dile getiren Castrol Ford Team Türkiye Takım Direktörü Serdar Bostancı, "Bu şampiyonluk, motor sporları tarihinde Türkiye'ye bugüne kadar getirilmiş en büyük başarı. Bu vesileyle desteklerini esirgemeyen Otomobil Sporları Federasyonu ve değerli sponsorlarımıza teşekkür ediyoruz" dedi. Pazarlama, Satış ve Satış Sonrasında Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Özgür Yücetürk ise "Ford Otosan'ın uzun yıllardır motor sporlarına verdiği desteği Avrupa şampiyonluğu ile taçlandırmak büyük gurur. Büyük emek sarf eden pilotlarımız kadar ödüllü Ecoboost motor teknolojisine sahip Ford Fiesta araçlarımız da performansları ile kendini kanıtladı" diye konuştu.

Tarım Fuarı'nda TürkTraktör rüzgarı

TürkTraktör Bursa Tarım 2017 Fuarı'na New Holland ve Case IH markaları için kurduğu yenilikler alanı ve TürkTraktör Finans hizmetiyle damga vururken, "Dünya Kadın Çiftçiler Günü"nü kutladı.

11-17 Ekim tarihlerinde 15'incisi düzenlenen Bursa Tarım 2017 Fuarı'na katılan TürkTraktör, New Holland ile Case IH markalarını, ayrıca ekipmandan finansal çözümlere, tarım sektörüne sunduğu 360 derece çözümleri ziyaretçilerle buluşturdu. Çiftçilerin hayatını kolaylaştıracak ürünlerin sergilendiği "yenilikler alanı"nda New Holland'ın Türkiye'de üretilen T480'in bağ ve bahçe

uygulamaları için tasarlanmış yeni modeli T480B büyük ilgi gördü. Case IH standında ise bu fuara özel olarak hazırlanan JX110 MaxPro 175. Yıl Özel Traktörü sergilendi. Fuarda ayrıca TürkTraktör'ün Türkiye'de sektörünün bir ilki olan TürkTraktör Finans hizmeti, "Tüm Finansal İşlemler Tek Çatı Altında" mottosuyla çiftçilere tanıtıldı. Tüm New Holland ve Case IH bayileri üzerinden hizmet veren TürkTraktör

Finans, çiftçilerin pratik bir şekilde sağlanan krediyle bayiden ihtiyaçları olan ürünlere ulaşabilmelerine imkan tanıyor. Öte yandan TürkTraktör fuarda; Filizlerin mucizeleri, "Kadın Çiftçiler ve Aileleri ile Güvenli Tarım ve Sağlıklı Beslenme Projesi" kapsamında kurulan Göl Flanoz Kadın Girişimi Kooperatifi'ni Dünya Kadın Çiftçiler Günü kapsamında, New Holland standında ağırladı.

→ 31 Aralık'a kadar

Sarmal Sergisi

Yapı Kredi Kültür Sanat Binası'nın açılış sergisi olan ve küratörlüğünü Dr. Necmi Sönmez'in üstlendiği Sarmal, Yapı Kredi'nin koruyucu koleksiyonerlik anlayışını ve kültür sanat birikimini yansıtıyor. Sergide, Karagöz koleksiyonundan antik sikkelere, modern resimden güncel sanata geniş bir yelpazede eserler yer alıyor.

→ 4-12 Kasım 2017

36. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı

Tüyap Kongre ve Fuar Merkezi'nde gerçekleşecek fuarın bu seneki onur yazarı Ayla Kutlu. Bettany Hughes, Fabián Escalante Font, Teresita Candia Ferreyra dahil 18 uluslararası yazar da fuarda okurlarıyla bir araya gelme fırsatına erişecek.

→ 4-19 Kasım 2017

Ankara Komedi Festivali

3'üncü Ankara Uluslararası Komedi Festivali çok alternatifli bir programa sahip. Festival süresince, yerli ve yabancı ünlü güldürü sanatçıları çeşitli mekanlarda Ankara seyircisi ile buluşacak.

→ 6-10 Kasım 2017

Brand Week Istanbul

Bu sene "Legends" teması ile düzenlenecek etkinlikte Iron Maiden'ın vokalisti Bruce Dickinson, Apple'ın efsanevi kreatif direktörü Ken Segall, tasarım dünyasının rockstarı Stefan Sagmeister gibi isimler Zorlu PSM'de katılımcılarına ilham verecek.

tiyatro
bağım-
sızlık
yapar

→ 13-26 Kasım 2017

21. İstanbul Tiyatro Festivali

Festival kapsamında tiyatro oyunlarının yanı sıra, okuma tiyatrosu, söyleşiler, kitap tanıtımları, film gösterimleri, atölye çalışmaları ve ustalık sınıfları gibi ücretsiz yan etkinlikler gerçekleştirilecek.

→ 15 Kasım 2017

David Helfgott Konseri

Dünyanın en önemli piyanistlerinden biri kabul edilen David Helfgott İstanbul Zorlu PSM'de Rachmaninoff'un 3. Piyano Konçertosunu çalacak. Vietnam asıllı Avustralyalı piyanist Hoang Pham da ona eşlik edecek.

→ 26 Kasım 2017

TEB BNP Paribas Tennis Stars Series

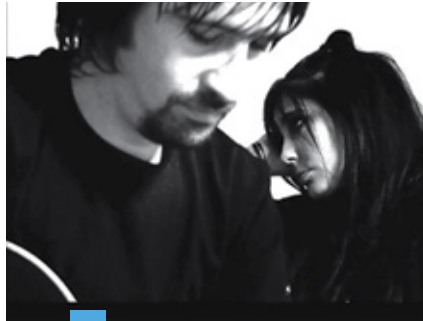
Bu yıl Sinan Erdem Spor Salonu'nda gerçekleşecek etkinlik, ünlü tenisçi Maria Sharapova'yı ağırlayacak.

→ 16-18 Kasım 2017

Sirha İstanbul

Gastronominin büyük buluşmalarından Sirha, bu yıl beşinci kez düzenleniyor. Türkiye'nin zenginliklerini dünya mutfaklarıyla buluşturan fuar, İstanbul Kongre Merkezi'nde gerçekleşecek.

→ 24 Kasım 2017

Vega Konseri

Türk rock müziğinin mihenk taşı Vega, Ataşehir'de yer alan DasDas Sahne'de şarkılarını seslendirecek.

→ 25-27 Kasım 2017

Kuşu Gölü Balesi

Rus balesinin en seçkin topluluklarından Moskova Devlet Akademik Klasik Bale Tiyatrosu, üç gösteriyle TİM Show Center'da İstanbullular ile buluşacak.

YAŞLI KİTANIN ZOR SINAVI

ALMANYA SEÇİMLERİNDEN ÇIKAN BELİRSİZLİK, İSPANYA’NIN İÇİNDEKİ AYRILIK RÜZGARı, MACARİSTAN VE POLONYA’NIN MESAFELİ DURUŞU... İNGİLTERE’NİN AYRILIK KARARINI HENÜZ HAZMETMEYE ÇALIŞAN AVRUPA BİRLİĞİ’NİN “DAHA GÜÇLÜ BİR BİRLİK” YOLUNDA TAKILDIĞI ENGEL SAYISI AZ DEĞİL. PEKİ, BUNLARIN ÜSTESİNDEN GELİNEBİLECEK Mİ?

NİHAL KÖZ

1985 yılında Schengen anlaşmasıyla Avrupa Birliği (AB) içindeki sınır kontrollerini kaldıran sürecin start alması ve ondan 14 yıl sonra ortak para birimi euro'nun lansmanı büyük heyecan yaratmıştı. Hayal edilen, zamanla ABD gibi tek para birimi olan, tek merkezden yönetilen bir ülkeydi. Bunun hiç kolay olmayacağı ve uzun yıllar alacağı kuşkusuz biliniyordu ancak süreç içinde merkezkaç kuvvetlerin bu kadar güçleneceği pek de öngörülmemişti.

2008 yılında başlayan global kriz başta Yunanistan, Portekiz ve İspanya olmak üzere Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin ekonomilerini ciddi ölçüde sarstı. Ortak para birimini kullanan diğer ülkelerin bundan "nasibini alması" kaçınılmazdı. Birliğin güçlü ülkeleri Almanya ve Fransa hem destek hem dış gösterme yoluyla krizin atlatılması için çabalarırken bir yandan da kendi ekonomilerindeki meselelerle boğuştu. Bu esnada sert bir darbe, birliğin diğer güçlü ülkesi İngiltere'den geldi. Bir zamanların "üzerinde güneş batmayan ülkesi", onlara "kolaylıklar dileyerek" sırtını döndü ve ardından 2016 yılında yapılan halk oylamasıyla birlikten çıkış kararı (Brexit) aldı. Bu karardan vazgeçilir mi, vazgeçilmez mi derken, 19 Haziran 2017'de İngiltere ile AB arasında "boşanma" görüşmeleri resmen başladı. Müzakereler sonucunda bir değişiklik olmazsa 29 Mart 2019'da boşanma resmileşecek ve 28 üyeli AB, yoluna bir eksik ile devam edecek.

MAY'IN DEDİĞİ GİBİ; "BREXIT BREXİT'TİR"

Endişeler büyüktü ancak Brexit, Avrupa ekonomisinde endişelenildiği gibi büyük bir altüst oluşa neden olmadı. Referandum sonrasında hızlı tepki veren piyasalar toparlandı ve İngiltere ekonomisi 2016 yılında yüzde 1,8 ile iyi bir büyüme performansı sergiledi. Avrupa'nın diğer büyük ekonomileri de benzer oranlar yakaladı.

"Yeni bir referandum yapılması" yönündeki sesler giderek azaldı. Daha önce Brexit'e karşı olan Theresa May'in İngiltere başbakanlığı koltuğuna oturduktan sonra İngiliz halkının tercihini yapmış olduğunu söyleyerek "Brexit Brexit'tir" demesi ve alınan kararı uygulayacağını açıklaması, rotayı daha da netleştirdi.

İngiltere'nin birlikten çıkacağı artık net ancak bu çıkışın "sert" mi "yumuşak" mı olacağı henüz belli değil. Sadeleştirildiğinde bu soru, İngiltere'nin tek pazar içinde kalıp kalmayacağı etrafında dö-

nüyor. 1992 yılında nihai halini alan tek pazar, AB içinde mal, hizmet, para ve insanların serbest dolaşımını sağlıyor. Aynı zamanda birlik üyesi ülke vatandaşlarının, diğer ülkelerde de çalışmasına ve iş kurmasına olanak sağlıyor. Brexit'in sert mi yumuşak mı gerçekleşeceği, iki taraf arasındaki müzakerelerde belirginleşecek gibi gözüküyor. İş dünyasının fazla etkilenmemesi için ise çıkışın üç yıl gibi bir süreye yayılması öngörülmüyor.

AB ile İngiltere arasında gerçekleşecek müzakerelerde masaya yatırılacak üç öncelikli konu var: 1) Birleşik Krallık'ta yaşamakta olan AB vatandaşlarının ve AB'de yaşamakta olan Birleşik Krallık vatandaşlarının haklarının ayrılık sonrasında neler olacağı, 2) Ayrılırken Birleşik Krallık'ın AB'ye ne kadar ödeme yapacağı (bunun 50 milyar ile 100 milyar euro arasında olacağı tahmin ediliyor), 3) Ayrıldıktan sonra Kuzey İrlanda sınırının ve AB'nin bir parçası olan İrlanda Cumhuriyeti'nin durumunun ne olacağı.

Kuşkusuz bunlar hayli netameli başlıklar ve sonuca bağlanması hiç kolay olmayacak. Diğer yandan hem muhafazakarların hem İşçi Partisi'nin Brexit'i yeniden oylamanın, ayrılma yönünde oy verenlere karşı antidemokratik bir tavır olacağını açıklamış olması, ikinci bir referandumun ger-

çekleşme ihtimalini iyice azaltıyor. Tabii, bir ihtimal daha var. O da ayrılık kararının faturasının büyüklüğü nedeniyle Birleşik Krallık'ta yaşayanların fikir değiştirmeye başlaması ama bu zayıf bir olasılık olarak değerlendiriliyor. Dolayısıyla Brexit kararının yarattığı ilk travmayı savuşturan AB, önümüzdeki süreçte travma sonrası stres bozukluğuyla boğuşmaktan kaçamayacak gibi görünüyor.

“TEK KAPTAN” HÜLYASI

İronik bir bakış açısıyla, İngiltere'nin ayrılması AB'de daha hızlı ve yakın bir entegrasyon için katalizör olabilir mi? Ortak para biriminden uzak duran, ortak sorunlara bir anlamda mesafeyle bakan bir üyenin ayrılması, kalanların daha fazla yakınlaşmasını kolaylaştırır mı? İyimser bir bakış açısıyla, belki de...

Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker, eylül ayında Strasbourg'da yaptığı Birliğin Durumu değerlendirmesinde İngiltere'nin ayrılma kararından derin bir üzüntü duyduğunu ifade ederken bir yandan da “rüzgarın Avrupa'nın yelkenlerini yeniden şişirdiğinin” altını çizdi. İngiltere'nin ayrılmasını “AB'nin tarihinde çok üzücü ve trajik bir an” olarak niteleyen Juncker, İngiltere'nin ayrılacağı tarihin hemen bir gün sonrasında, 30 Mart 2019'da Romanya'da özel bir zirve yapılması için çağrıda bulundu ve “O gün uyandığında kıtanın daha birleşik yeni bir blok görmesini umduğunu” belirtti. “Bütün hayatım boyunca Avrupa projesini

Avrupa Parlamentosu'nun "barışsever yeni dünya düzeni"nin sembolü olan Strasbourg'daki meclis salonu, önemli tartışmalara sahne olacak.

yaşadım” diyen Juncker şöyle devam etti: “Onun için kavga ettim, onun için çalıştım. İyi zamanlarında ve kötü zamanlarında bulundum... Bazen Avrupa için acı ve ıstırap çektim.”

Aynı zamanda Lüksemburg'un eski başbakanı olan Juncker'in konuşması duygusal ifadelerden ibaret değildi. Juncker, euro'ya daha fazla ülkenin katılımı ve Schengen bölgesinin genişletilmesi için liderlerden destek istedi. Bununla da sınırlı kalmayarak “tek kaptan” özlemini dile getirdi: “Gemiye tek kaptanın yürütmesi Avrupa'nın daha kolay anlaşılmasını sağlar” dedi.

Juncker'in dilek ve temennilerinin kıta çapında alkışlarla karşılandığını söylemek ise zor. Zira kısa bir süre sonra Hollanda Başbakanı Mark Rutte ve Danimarka Başbakanı Lars Lokke Rasmussen, Juncker'in önerdiği reformların gerekli olmadığına dair açıklamalar yaptı. Juncker ise bunlara, aslında çok da devrimci reformlar önermediğini söyleyerek yanıt verdi.

Juncker'in gelecek temennisinde Bulgaristan ve Romanya'nın da Schengen bölgesine katılması, euro'nun sadece bazı Avrupa ülkelerinin değil bütün AB'nin para birimi olması, bunun için bankacılık sisteminde tam bir entegrasyon sağlanması ve bunun üye ülkelerin regülasyonlarının üzerinde olması, Avrupa'nın bir maliye bakanının olması gibi adımlar var. Ancak kıtadaki mevcut duruma bakıldığında, Juncker'in söylediklerinin karşılığını bulduğunu ya da bulma ihtimalinin yüksek olduğunu söylemek kolay değil.

Juncker'in “daha entegre bir Avrupa” söylemine AB liderleri arasında bulunduğu en büyük destekçi ise Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron. Macron, eylül ayında Sorbonne'da yaptığı iki saatlik konuşmada AB'yi savunma, göçmenler ve euro bölgesinin kendi bütçesini oluşturması konularında daha yakın çalışmaya davet eden bir içerik sunarak dikkat çekti. 39 yaşındaki lider, Avrupa'nın “bir anlamda kendini yeniden kurması gerektiğini” söyledi ve “Geleceğimizi garanti altına alan tek yol, Avrupa'nın egemen, birleşik, demokratik bir şekilde kendini yeniden inşa etmesidir” dedi.

FRANSA VE ALMANYA'NIN YÖNÜ

Macron'un konuşması ile Juncker'in fikirleri ilk bakışta paralel gibi görünse de aralarında önemli bir açı var. Macron, Juncker'in geleceğe dönük temennilerine büyük ölçüde katılsa da en azından orta vadede AB'nin tam entegrasyonu yolunda bü-

tün ülkelerin el ele yürümesini öngörmüyor. Örneğin bütün ülkelerin aynı anda ortak para birimine geçmesi gibi bir beklentisi yok. Yine, bir "euro bölgesi parlamentosu" oluşturulmasını, ancak bunun Avrupa Parlamentosu'ndan ayrı olmasını öneriyor. Farklı ülkelerin "çekirdeğe" entegrasyonunun farklı hızlarda gerçekleşmesine sıcak bakıyor.

Mayıs ayında Fransa Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturan Macron'un bu önemli "vizyon konuşması" için Almanya Başbakanı Angela Merkel'in partisinin 1949 yılından bu yana en kötü sonucu aldığı seçimlerden sadece iki gün sonrasını seçmesi ise düşündürücü. Macron'un iyi niyetini sorgulamak yersiz olsa da, bu iddialı konuşma için Macron'un Almanya'nın önündeki patikanın bu kadar belirsiz olduğu bir tarihte kılıç atması, üzerinde tartışılan bir konu.

Hatırlanacağı gibi, bu yıl 24 Eylül'de Almanya halkı sandık başına gitti. Bu seçimde Merkel'in yönetimindeki Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) yüzde 33 oranında oy alabildi. Koalisyon ortağı Sosyal Demokrat Parti (SPD) ise yüzde 20,8 oyla parti tarihinin en kötü sonucunu aldı. Sağ popülist Almanya için Alternatif (AfD) yüzde 13,3 ile oyla ilk kez girdiği Federal Meclis'te en büyük üçüncü güç oldu. Hür Demokrat Parti (FDP) yüzde 10,5 oy oranıyla yeniden meclise girmeyi başardı. Yeşiller yüzde 9,1, Sol Parti ise yüzde 8,7 oranında oy aldı.

İktidar partilerinin yaşadığı bu güç kaybı, Almanya'daki tabloyu bir anda değiştirdi. Merkel, seçim sonrasında yaptığı açıklamada partisinin seçimde stratejik hedeflerine ulaştığını söylese de istediğini bulamadığı açık. Zaten açıklamasında yüzde 33'ten daha iyi sonuç almayı umduklarını inkar etmedi ancak "Biz en büyük gücüz, hükümeti kurma görevi bize verildi ve bir karşı hükümet kurulamaz" diyerek güçlü ve karizmatik duruşundan taviz vermedi. Seçimlerde ağır oy kaybına uğrayan Sosyal Demokrat Parti'nin Genel Başkanı ve başbakan adayı Martin Schulz, yenilgiyi kabul etti. Schulz, yaptığı açıklamada "Alman sosyal demokrasi tarihi açısından ağır ve acı bir gün olduğunu" söyledi. Büyük koalisyona devam etmeyeceklerini belirterek "Seçmenlerin verdiği görev net bir biçimde muhalefette olmamız yönünde" dedi.

ALMANYA'DA "JAMAİKA GÖRÜŞMELERİ"

Almanya'da seçimlerden üç hafta sonra koalisyon hükümeti için ön görüşmeler başladı. Koalisyon seçenekleri arasında "Jamaika modeli" öne çıkıyor.

Avrupa Birliği'nin daha sıkı bir entegrasyona gitmesi için Merkel ve Macron'un liderlik etmesi bekleniyor.

Rekortmen atlet Usain Bolt'un Karayipler'deki ülkesine yapılan bu gönderme, yalnızca Jamaika bayrağındaki siyah, yeşil ve sarı renklerin bir aradalığıyla sınırlı. Hristiyan Birlik partilerini (CDU/CSU) temsil eden siyah, Hür Demokrat Parti'yi (FDP) temsil eden sarı ve Yeşilleri temsil eden yeşil renkleri nedeniyle Jamaika bayrağına atıfta bulunuluyor. Birbirine hiç yakın olmayan bu üç renk, yanyana hoş bir görüntü sergilese de koalisyon görüşmelerinin zorlu geçmesi sürpriz olmayacak.

Almanya'da Jamaika koalisyonuna şüpheli yaklaşan siyasiler de bulunuyor. Hristiyan Sosyal Birlik Partili Stefan Müller "Jamaika'nın alternatifsiz olmadığına" dikkat çekiyor. CSU Genel Sekreteri Andreas Scheuer de Birlik partilerinin FDP ve Yeşiller partilerine karşı hazırlıklı olduklarını ifade ederek görüşmelere kararlı ve iyi hazırlanmış şekilde katılacaklarına dikkat çekiyor. Olası Jamaika koalisyonunda yer alacak liberal Hür Demokrat Parti, savaş mültecileri, mülteciler ve göçmenler arasında net bir ayırım yapan bir göç yasası üzerinde ısrar ediyor. Partinin görüşmelerde tutumunu değiştirmeyeceği belirtiliyor.

Başbakan Merkel'in partisi CDU ve koalisyonun küçük ortağı CSU'nun genel başkanı Horst Seehofer, genel seçimlerden en yüksek oylarla çıkmış olsalar da sağ popülist Almanya için Alternatif (AfD) partisinden oylarının artmasına katkı sağladıkları ve mülteci krizindeki politikaları nedeniyle parti içinde eleştiriliyor. Bütün bunlara ve daha birçok detaya

Katalonya'da bağımsızlıkçı sesler giderek yükseliyor. Bu, İspanya'da çözülmesi gereken büyük bir sorun.

bakıldığında, yılbaşından önce Almanya'da yeni hükümetin kurulması kolay görünmüyor ve Merkel de bu durumu kabul ediyor. Koalisyon kurulabilirse, birlikte yürümeyi nasıl başaracakları da net değil. Merkel'in olası yeni koalisyon ortaklarının da "daha entegre bir Avrupa" perspektifine omuz vermemeleri şaşırtıcı olmayacak.

Kısacası, bu tabloda görünen o ki, İngiltere'nin ayrılmasıyla Fransa'yla birlikte AB'deki liderliği daha da kritik hale gelen Almanya'nın kısa vadede kendi dertlerini bir kenara bırakıp "daha entegre bir Avrupa" yoluna taş döşemeye katkıda bulunması kolay değil.

KAYNAYAN KAZAN İSPANYA

Avrupa'da "tek kaptan tarafından yönetilen entegre bir birlik" konuşulurken diğer yanda bazı merkezkaç kuvvetler tekerleği tersine çeviriyor. Son dönemde başta İspanya'da yaşanan Katalonya sorunu başta olmak üzere ayrılık rüzgarları, birliğin üzerinde koyu bir gölge olarak duruyor.

Uzun yıllardır süren Katalonya'nın bağımsızlık

talebi son dönemde ciddi şekilde ete kemiğe büründü. Katalonya Özerk Yönetimi'nde 1 Ekim'de yapılan bağımsızlık referandumu ve sonrasındaki gelişmeler, konuyu soyut bir tartışma ekseninden çıkardı. Katalonya Parlamentosu'nun bağımsızlık ilanını İspanya Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı geçersiz ilan etmesi izledi. Katalan parlamentosunun hükümet tarafından feshedilmesi ve bölgede Aralık ayında seçime gidilmesi kararı ile siyasi tansiyon yükselmeye devam etti.

Görünen o ki, zaten köklü bir geçmişi olan Katalonya'nın bağımsız talebi kolay sönümlenmeyecek. Önümüzdeki dönemde İspanya'da siyasetteki çalkantıların ekonomiye de yansımaları ihtimal dahilinde. Ve elbette Katalonya'nın bağımsızlık talebi, İspanya'da ve Avrupa'nın diğer ülkelerindeki sayısı hiç de az olmayan etnik toplulukları etkilemeye devam edecek. Belki de kıvılcım Baskonya, İskoçya, Flaman bölgesi gibi yerlere sıçrayacak. Kısacası, bu sorun sadece bölünme endişesi yaşayan İspanya'nın değil, Avrupa Birliği'nin de üzerinde bir kılıç olarak sallanmaya devam edecek.

MACARİSTAN-POLONYA İTTİFAKI

Daha entegre bir Avrupa hayalini silikleştiren, sadece bazı ülkelerdeki belirsizlikler ve iç sorunlar değil. AB içinde, bu fikrin tam karşısında yer alanlar da var. Bu konuda ilk göze çarpanlar, Macaristan ve Polonya yönetimleri. Macaristan ve Polonya, AB'nin ulus devletler topluluğu olarak kalması görüşünü sık sık savunurken, başta mülteci konusu olmak üzere Brüksel ile ilişkilerinde giderek artan bir gerginlik gözlemleniyor. Mayıs ayında AB, İtalya ve Yunanistan'dan 160 bin sığınmacının diğer ülkelere yerleştirilmesi kararına rağmen tek bir sığınmacı dahi almayan Macaristan ve Polonya'ya süre vererek yaptırım tehdidinde bulundu. Ülke yetkilileri ise bu konudaki tavırlarını sürdüreceklerini açıkladı.

Bir başka kriz ise temmuz ayında Polonya'nın yüksek mahkemenin revizyonu konusunda attığı yeni bir adım nedeniyle patladı. AB, Polonya'yı kendi mahkemeleri üzerinde hükümet denetimini genişletme planları nedeniyle tehdit ederken Macaristan Polonya'nın yanında yer aldı. İki ülkenin bu ayrışık duruşu, daha entegre bir birliğin önündeki en önemli engellerden biri olarak görülüyor.

HAYALLER RAFA MI KALKACAK?

Peki, ortada bu kadar çok sorun varken AB'nin ortaya çıkarken koyduğu "tek ülke" hedefi artık imkansız bir ütopya haline mi geliyor? Bu soruya "evet" yanıtı vermek, hayli kötümser bir yaklaşım olur. Zira Avrupa Birliği sorunlarla ilk kez karşılaşmıyor. Yaşlı kıta bugüne kadar birçok sorunun üstesinden başarıyla gelmeyi başardı.

Pozitif taraftan bakıldığında, İspanya'daki iç karışıklığa piyasaların olumsuz tepki vermemesi AB için iyi bir işaret. Bundan birkaç yıl önce olsa, muhtemelen yaşanan çalkantıların ardından İspanya tahvillerinden sert bir çıkış yaşanır, ülkenin borsasında çöküş gözlenebilirdi. Ancak kitlesel gösterilere ve siyasi restleşmelere rağmen piyasa önemli bir tepki vermedi. Bu, ekonomik toparlanmanın önemli yol aldığını gösteriyor.

Kıta çapında bakıldığında güven düzeyi yükselişte. Bunun arkasındaki temel neden, euro bölgesinde istikrarlı bir ekonomik büyümenin yakalanmış olması. Ekonomilerin çoğu küçük de olsa cari fazla veriyor. Kamu ve özel sektör yatırımlarındaki artışın yanı sıra kredilerdeki yükseliş tüketici güvenine olumlu yansıyor. Avrupa'daki mali kuruluşlar, herhangi bir sorunda müdahil olma açısından birkaç yıl öncesine göre daha güçlü.

Siyasi açıdan bakıldığında, Almanya'daki hükümet sorunu elbette bir çözüme kavuşacak. Brexit'in yarattığı sancıların hafiflediğini söylemek mümkün. Ekonomik krizin tam anlamıyla atlatıldığını söylemek için erken de olsa euro bölgesindeki yüzde 2'yi aşan büyüme oranı umutları güçlendirdi. İşsizlik burada önemli ölçüde azaldı.

Birlik içindeki, ekonomi ve siyasetteki homojen olmayan görüntü bütün ülkelerin el ele verip aynı hızda ilerlemesini zorlaştırsa da güçlü merkezlerden seçilecek kılıç atıcı hamleler, daha güçlü ve entegre bir yapının önünü açabilir. ■

FED'İN YENİ ROTASI

ABD MERKEZ BANKASI'NIN (FED) ARALIK 2017'DE BİR KEZ DAHA FAİZ ARTIRMA İHTİMALİ GÜÇLÜ. OLASI ARTIŞ KADAR, SENATO ONAYINDAN SONRA ŞUBAT 2018'DE GÖREVİ FED BAŞKANI JANET YELLEN'DAN DEVRALACAK OLAN JEROME POWELL'İN YAKLAŞIMLARI DA DİKKATLE İZLENİYOR. İŞTE, ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE FED'İN OLASI POLİTİKALARINA DAİR BİR UFUK TURU...

■ NİHAL KÖZ

Uzun süredir bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de piyasalar FED'le yatıp FED'le kalkıyor. Köşesinde 100 dolarlık birikimi olan "sokaktaki vatandaş" bile ABD Merkez Bankası'nın (FED) ne zaman toplantı yapacağını takip etmeye çalışıyor ve bu toplantıdan çıkacak kararları merak ediyor. Bu merak

kuşkusuz nedensiz değil. Banka, faiz artırımlarına başladığından bu yana döviz kurlarında yaşanan sert ve ani hareketler sadece ekonominin büyük aktörlerini değil, doğrudan ve dolaylı olarak herkesi etkiliyor.

Dünyanın en güçlü ekonomisinde yaşananlar, kü-

reselleşmenin yarattığı ağ nedeniyle bütün ülkelerin faiz oranlarında, enflasyonunda, (kurdaki değişimlerin başta ithalat ve ihracat gelirlerini etkilemesi nedeniyle) cari açığında önemli etkiler yaratıyor. FED'in faiz artıracığı beklentisi yükseldiğinde dolar/TL kuru yükselmeye başlıyor, faiz artırımlarına ara verileceği beklentisi ortaya çıktığında ise gevşiyor.

Şimdi gözler bankanın aralık ayı toplantısında. Bu toplantıdan yeni bir faiz artışı kararı çıkma ihtimali piyasalarda çok yüksek (yüzde 75'lerde) olarak değerlendiriliyor. Bu gerçekleşirse FED 2017 yılı içinde üçüncü kez faiz artırmış olacak.

FED'İN ÖNÜNDEKİ TABLO

FED, üç yıldır sürdürdüğü faiz artırım kararlarını alırken birçok faktöre birden baksa da son dönemde işsizlik ve enflasyon oranlarına odaklanmış durumda. ABD Federal Açık Piyasa Komitesi'nin (FOMC) 19-20 Eylül toplantı tutanaklarının odağında da satır başları genelde düşük enflasyonla ilgili. ABD'de çekirdek enflasyon bu yıl düşüş gösterdi ve yüzde 1,3 düzeyinde. Yılbaşındaki oran ise yüzde 1,9'du. Türkiye gibi enflasyonla mücadele eden bir ülkeden bakıldığında bu düşüş ilk anda iyi bir şey gibi düşünülse de, genel yorum, ABD'de ekonomiyi canlı tutmak için yüzde 2 oranının ideal olduğu yönünde.

İşsizlik tarafına bakıldığında ise ABD'de uzun dönemde beklenen oran yüzde 4,6. Geçtiğimiz ocak ayında işsizlik oranı yüzde 4,8 iken, son açıklanan oran yüzde 4,2 ile hedefin de altında. Bunun düşük enflasyon üzerinde olumlu etkisi olabileceğini söylemek mümkün. Çünkü ekonomik teori, işsizliğin ücretler kanalı üzerinden enflasyon üzerinde yukarı yönlü bir etki yaratabileceği söylüyor.

Enflasyon halen FED'in istediği momentumdan uzak bir görüntü çizerken, uzun vadeli faiz projeksiyonlarının görece düşük kalmasından dolayı FED'in üst yönetimi kademeli bir sıkılaşıma istiyor. Ancak FED yönetimi içerisinde farklı görüşler olabiliyor. Bu nedenle farklı FED üyelerinden zaman zaman birbirine zıt görüşler işitebiliyoruz. Elbette, en yetkili kişi FED başkanı ve şu anki başkan Janet Yellen'in görev süresi Şubat 2018'de doluyor. Kararları başkan tek başına almasa da dümenin başındaki kişinin yaklaşımları FED politikası üzerinde son derece etkili. Bu nedenle Yellen'in görevini devralacak olan Jerome Powell'ın tercihi büyük önem taşıyor.

Janet Yellen'dan görevi devralacak olan Jerome Powell'ın ılımlı bir politika izlemesi bekleniyor.

YENİ FED BAŞKANININ ETKİSİ

Piyasalarda "güvercin" diye anılan, faiz artırımlarının kademeli yapılması gerektiğini savunan Yellen'in yerine "şahin" sıfatıyla özetlenen agresif politikaları benimseyen bir başkanın gelmesi, bütün senaryoların yeniden yazılmasını gerektirebilirdi. Ancak ABD Başkanı Donald Trump'ın değerlendirdiği beş aday arasından FED Governörü Jerome Powell'ı tercih etmesi, piyasaları bir anlamda rahatlattı. Zira, Powell, Yellen'in "güvercin" politikalarını sürdürmeye en yakın aday olarak değerlendiriliyordu.

Carlyle Group'un eski ortağı Powell'ın görüşleri, FED'de göreve başladığı 2012 yılından bu yana Federal Açık Piyasa Komitesi ile ters düşmedi. 64 yaşındaki Powell da Yellen gibi kademeli faiz artışlarını savunuyor ve onun teşvikleri azaltmaya yönelik temkinli politikasını destekliyor. Sadece Yellen ile kıyaslandığında kademeli de olsa biraz daha hızlı bir faiz artışından yana.

Düşük faiz ve zayıf dolardan yana olan ABD Başkanı Donald Trump, ekonomideki istikrarı da gözetiyor.

Demokrat Partili Başkan Barack Obama tarafından FED'e 2012 yılında atanan Powell bir Cumhuriyetçi ancak ideoloji dışı ve pragmatik bir politika yapıcı olarak anılıyor. George H. W. Bush'un başkanlığı döneminde Hazine'de görev yapan Powell finansal kurumların politikaları, kamu borçları gibi başlıklarda sorumluluk üstlenmişti. Evli ve üç çocuk sahibi olan Powell, ondan önce de New York'ta avukatlık ve yatırım bankacılığı yapmıştı. Akademik alanda öncülleri kadar güçlü olmasa da, Powell kendisini şahsen tanıyan kişiler tarafından "soru sormayı bilen" biri olarak değerlendiriliyor ve FED'deki deneyiminin de etkisiyle yönetim alanında ciddi bir sıkıntı yaşaması beklenmiyor. Yellen, Powell'a güçlü bir işgücü piyasası ve sağlıklı bir ekonomik büyüme bırakıyor olacak. Onun da ABD ekonomisinin yaşadığı "normalleşme" sürecini devam ettirmesi ve piyasaları altüst etmeden bugüne kadarkine paralel bir politika izlemesi bekleniyor. 2015'in sonlarından bu yana dört kez yükseltilebilir borçlanma maliyetlerindeki artış devam edecek ve yine 4,5 trilyon dolar büyüklüğe ulaşan bilanço büyüklüğü Yellen'in politikasına paralel olarak daraltılacak.

Trump'ın daha "şahin" adaylar yerine Powell'ı tercih etmesi, onun da istikrardan yana olduğunun bir yansıması gibi değerlendiriliyor. Zaten şu da bir gerçek; başkandan bağımsız olarak FED 2018 yılında karar alırken önceki yıllarda olduğu gibi veri odaklı bir yaklaşım sergileyecek. Kritik veriler yine her zamanki gibi tarım dışı istihdam, ücretler, enflasyon ve büyüme olacak. FED'in alacağı kararlar dünyada tüm piyasaları etkileyebileceği için alınan kararlar gerektiğinde sözlü yönlendirmelerle dengelenecek.

GELİŞMEKTE OLAN PİYASALARI NASIL ETKİLER?

Diğer yandan faiz artışlarının bir süre daha devam edeceğini ve zaman zaman bunun piyasalarda ani etkilere neden olacağını söylemek gerçekçi olur. FED'in faiz artışlarının, özellikle yüksek oranlıysa, gelişmekte olan piyasaları olumlu etkilediğini söylemek ise mümkün değil. Uluslararası yatırımcılar, bu tür durumlarda gelişmekte olan piyasalardaki varlıklarını azaltıp gelişmiş piyasalara yönelmeyi tercih ediyor. Dolara talep artıyor, kur yükseliyor. Bu, faizler üzerinde de baskı yaratıyor. Faizlerdeki artış, kaçınılmaz olarak yatırımlara negatif etki ediyor.

FED'İN FAİZ ARTIŞLARI

ABD'de "normal seviye" olarak kabul edilen büyüme oranı yıllık yüzde 2 - 3. Doğal işsizliğin yüzde 4,5 - 5 arasında olduğu, çekirdek enflasyonun ise yüzde 2'nin altında kalması gerektiği öngörülüyor. Bu seviyelerin dışına çıkıldığında genellikle "faiz silahı" çekiliyor.

1979 - 1980 yıllarında çift haneli enflasyon döneminde yüzde 20'lere varan faiz oranları gören ABD'de, tarihsel olarak en düşük faiz oranı yüzde 0,25 oldu. Neredeyse "sıfır" anlamına gelen bu orana 17 Aralık 2008'de ulaşıldı. FED o yıl 10 kez faiz indirimine gitti.

Banka, Aralık 2015'e kadar ise faiz silahını bir daha çekmedi. 2015 ve 2016 yıllarında başkan Janet Yellen yönetiminde birer kez, 2017'de ise iki kez (aralık ayında tekrar artış olursa üç olacak) faiz artışı gerçekleştirildi.

Janet Yellen, FED başkanlığı süresince temkinli bir politika izledi.

Elbette burada artışın oranı da önemli. Aralık 2017'de gerçekleşmesi beklenen hamle özelinde bakıldığında, piyasalar yüksek oranlı bir artış beklemiyor. Enflasyon oranının düşük olması, burada önemli bir etken. Zira yüksek oranlı bir faiz artışı, yüzde 2 düzeyinde seyretmesi hedeflenen enflasyonun artık sorun oluşturacak kadar düşmesine neden olabilir. Bu somut durum, aynı zamanda yeni FED başkanı Powell'ın manevra alanını da belirliyor.

Bütün bunlara rağmen uzun vadeli bakıldığında tablo farklılaşabilir. Son dönemde bu yönde görüşler de dile getiriliyor. Örneğin, Kasım ayı başında bir açıklama yapan Londra merkezli Goldman Sachs'ın piyasa stratejisi müdürü James Ashley, yatırımcıların yeni başkandan bağımsız olarak, FED'in faiz artırma yönündeki niyetlerini hafife aldığını öne sürdü. Ashley, Aralık ayındaki muhtemel faiz artışının ardından FED'in 2018'de üç kez sıkılaşmaya gitme ihtimaliyle birlikte 10 yıl vadeli Hazine tahvillerinin faizinin yüzde 3 seviyesine doğru tırmanmaya hazırlandığına dikkat çekti. Bu noktaya varılırsa kuşkusuz tablo değişecek ve hesaplar yeniden yapılmak durumunda kalacak. ■

FED NEDEN FAİZ ARTIRIYOR?

Her merkez bankası gibi, ABD Merkez Bankası'nın da amacı ekonominin "sağlığını" güvence altında tutmak. FED, temel olarak bu nedenle faiz oranlarında değişikliğe gidiyor. Bu kararı verirken takip ettiği temel veriler ise tarım dışı istihdam, ücretler, enflasyon ve büyüme. Periyodik olarak güncel verileri değerlendiren FED, müdahale ihtiyacı duyduğunda faiz oranlarını değiştiriyor.

Ekonomik büyüme yeterli değilse merkez bankası faiz düşürerek şirketleri yatırıma, tüketicileri para harcamaya yönlendirmeyi isteyebilir. Tam tersine, ekonomi fazla ısınmışsa, büyümeyi yavaşlatmak için faiz indirimine gidebilir. Çünkü istenen aşırı büyüme değil, her zaman istikrarlı büyümedir.

Enflasyon normalin üzerinde seyrediyorsa ya da işsizlik normalin altındaysa merkez bankası faizi yükseltebilir. Faiz oranlarına yapılan müdahale, ekonomik büyümeyi ateşleyip enflasyon ile mücadele etmeyi kolaylaştırabilir.

FED faiz oranlarını yükselttiğinde, dolar diğer para birimleri karşısında güçlenebilir. Uluslararası yatırımcılar her zaman yüksek getiriler peşindedir ve faiz oranı yükseldiğinde o ülkenin bono ve tahvillerine yönelir. ABD faiz artırdığında yabancı yatırımcıların dolara talebi artar ve dolayısıyla bu para biriminin değeri de yükselir.

FED'in de temel ve kritik ekonomik verileri takip edip, faiz oranlarını değiştirirken amacı, karmaşık ve hatta paradoksal gibi görünen ekonomik tabloya müdahale etmektir. Ancak yüzde 0,25 gibi küçük oranlı artışlarda bir başka amaç daha vardır ki, o belki hepsinden de önemlidir: ABD halkına ekonominin iyi gittiği, güçlü olduğu, kapasitesine uygun şekilde işlediği mesajını vermek. Topluma ekonominin iyi gittiğine dair mesaj vermek, siyasi iktidar açısından önemli. Bu nedenle izlediği veriler şart koşmasa da FED'in küçük oranlı bir faiz artışına gitmesi ihtimal dahilinde.

2017 yılı bursiyerleri...

ANADOLU BURSİYERLERİ PROGRAMI 6. YILINI GERİDE BIRAKTI

Koç Üniversitesi'nin yürüttüğü Anadolu Bursiyerleri Programı altı başarılı yılı geride bıraktı. Anadolu Bursiyerleri Programı lisans yerleştirme sınavında çok başarılı oldukları halde ekonomik sebeplerle Koç Üniversitesi'nde eğitim görme imkanı bulamayan öğrencilere adeta yeni bir umut ışığı oluyor. İlk senesinde altı kurumsal bağışçının desteği ile 14 öğrenciye Koç Üniversitesi'nde eğitim görme imkanı yaratan programdan yararlanan bursiyerlerin

Koç Üniversitesi, 2011 yılından beri yürüttüğü Anadolu Bursiyerleri Programı ile ülkemizin en parlak gençlerini bağışçılarla buluşturarak, nitelikli eğitime erişimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırıyor.

sayısı 376'ya ulaşırken, programa destek veren kurumsal ve şahsi bağışçıların sayısı ise 180'i geçti. Her yıl Türkiye'nin dört bir köşesinden gelen başvurular arasından seçilen bursiyerler detaylı bir değerlendirme sürecinden geçiyor. Öğrencilerin üniversite giriş sınavında elde ettiği başarının yanı sıra, sosyal faaliyetleri, yazdıkları kompozisyonlar, öğretmenlerinden aldıkları referanslar, ailelerinin maddi imkanları ve geldikleri bölgenin sosyoekonomik

Anadolu Bursiyerleri, Koç Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Umran İnan ile birlikte...

koşulları değerlendirme sürecinde önemli rol oynuyor. Bursiyer olmaya hak kazanan öğrenciler Koç Üniversitesi'nin akademik ve sosyal imkanlarıyla kendilerini geliştirirken hayallerine bir adım daha yaklaşarak kariyerlerini şekillendirme fırsatı ediniyor. Aldıkları nitelikli eğitim sayesinde, liderlik vasıfları kazanarak, çeşitli alanlarda kariyer yolunu çizen bursiyerler, ailelerine ekonomik destek sağlıyor, sosyal sorumluluk projelerinde yer alarak sosyal farkındalık yaratıyor ve başarılarıyla çevrelerine örnek bireyler olarak yetişiyor. Böylelikle Anadolu Bursiyerleri Programı ile bireylerin gelişimine yapılan yatırım, sosyal ve kültürel dönüşüme katkı sağlamanın yanı sıra ekonomik değerlere de dönüşerek toplumsal potansiyelimizin gelişmesini sağlıyor. Koç Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Umran İnan, Anadolu Bursiyerleri Programı'yla ilgili değerlendirmesinde, "Amacımız ülkemizin en parlak gençlerini vizyonumuzu paylaşan bağışçılarla buluşturarak, onlara eğitimde fırsat eşitliği sağlamak" dedi. Koç Üniversitesi'nde eğitim gören Anadolu Bursiyerleri'nin sayısı çoğaldıkça programa olan talebin de giderek arttığını kaydeden Prof. Dr. İnan, "Geçtiğimiz yıl programımıza ülkemizin dört bir yanından 3 bin 500'ü

aşkın başvuru aldık. Başvuru sayısının her yıl artması ve yüksek seviyelerde seyretmesi ülkemizde eğitimde fırsat eşitliğine ne denli ihtiyaç duyulduğunu gösteriyor. 25'inci yılımızı kutlayacağımız 2018 yılında kurumsal ve şahsi bağışçıların yanı sıra, mezunlarımızın da artan desteğini alarak 120 başarılı gencimizi daha programımıza dahil etmeyi hedefliyoruz" dedi. ■

ANADOLU BURSIYERLERİ PROGRAMI

- >> 2011 yılında 14 öğrenci, 6 bağışçı ile başladı. 180'den fazla kurumsal ve şahsi bağışçının desteğiyle 75 farklı ilden 376 öğrenci Anadolu Bursiyeri Programı'ndan yararlandı.
- >> 2017 yılında Anadolu Bursiyeri olabilmek için tüm illerden 3 bin 500'ü aşkın öğrenci başvuru yaptı.
- >> 2016 yılında 6 öğrenci, 2017 yılında ise 31 Anadolu Bursiyeri mezuniyet töreninde kep giydi.
- >> Program uluslararası alanda da tanınarak yurtdışında önemli bir kuruluş olan Council on Advancement and Support for Education (CASE) tarafından altın ödüle layık görüldü.

BAŞÖĞRETMEN'İN İZİNDE...

BAŞÖĞRETMEN MUSTAFA KEMAL
ATATÜRK'ÜN AÇTIĞI YOLDA YÜRÜYEREK
IŞIĞI TÜM ÜLKEYE YAYAN, TÜRKİYE'NİN
KALKINMASINA VE ÇAĞDAŞLAŞMASINA
BÜYÜK KATKI SAĞLAYAN TÜM EĞİTİMCİLERİN
ÖĞRETMENLER GÜNÜ KUTLU OLSUN.

 ARZU ERDOĞAN

Herkesin ileri yaşlarda sevgi ve saygıyla hatırladığı, hayatının yolunu çizirken ona yön verdiğini düşündüğü en az birkaç öğretmeni vardır. Bir roman kahramanı ise Türkiye'deki hemen herkesin en sevdiği öğretmenler listesinin ortak ismidir: Çalığışu Feride... Âşık olduğu kuzeni Kamran'dan kaçmak için de olsa, Anadolu'ya gitmiş, hem kendi kişisel tarihinde, hem de kadın eğitimcilere ufuk açarak bir devrim yapmıştı. Gencecik yaşında, Bursa'nın Zeyniler Köyü'nden başlayarak, Çanakkale, Kuşadası gibi zamanın kuş uçmaz kervan geçmez taşra kasabalarında başladığı öğretmenliği, Kurtuluş Savaşı'yla birlikte hemşireliğe dönüşse de, o her zaman akıllarda örnek "muallime" olarak yer etti. Feride, öncü bir kadındı ve bu öncü kadın aynı zamanda bir öğretmendi.

Belki de bu yüzden Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'ün de en sevdiği başucu kitabıydı Çalığışu. Ve Reşat Nuri Güntekin'in hayal kahramanının zihinlerde bu kadar yer etmesinde, Başöğretmen'in yeniden doğan bir ülkede eğitimi başköşeye koymasının payı, mutlaka büyüktü. Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı kazandıktan ve cumhuriyeti ilan ettikten sonra askeri, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda birçok yenilik yaptı. Ulusu dönüştürmenin en önemli aracının eğitim olduğunun bilincindeydi. Bu nedenle bir eğitim seferberliği başlattı. Getirdiği yeniliklerden biri, 1 Kasım 1928 tarihinde çıkarılan 1353 sayılı kanunla, Latin alfabesinin kabulü oldu. Bu tarihten itibaren yeni harflerin öğrenilmesi ve okuyazar sayısının artırılması konusunda büyük bir seferberlik başlatıldı. 24 Kasım 1928 tarihinde açılan Millet Mektepleri'nde yaşlı, çocuk, kadın demeden herkese, yeni harflerle okuma yazma öğretildi. Millet Mektepleri'nin açıldığı gün Mustafa Kemal de "Başöğretmen" ilan edildi. Her ne kadar Latin harflerinin kabulünün tarihi 1 Kasım olsa da, Mustafa Kemal Atatürk, yeni harflerin müjdesini 8 Ağustos 1928 yılında vermiş, kendisiyle aynı heyecanı taşıyan öğretmenlerle birlikte, ülke çapında herkese yeni alfabeyi tanıtmak için çalışmıştı. İşte o meşhur kara tahta başındaki fotoğrafı, bu gezilerden birinde, 20 Eylül 1928'de Kayseri'de çekilmişti. Öğretmenleriyle birlikte Anadolu yollarına düşen ulu önder, eğitimciliğin sıradan bir iş olmadığını farkındaydı. Hatta ona göre memleketin refaha kavuşması, kesinlikle öğretmenlere bağlıydı:

"Mekteplerde öğretim vazifesinin güvenilir ellere teslimi, memleket evlatlarının o vazifeyi kendine hem bir meslek, hem bir ülkü sayacak bilgili ve saygıdeğer öğretmenler tarafından yetiştirilmesini temin için öğretmenlik diğer yüksek meslekler gibi tedricen ilerlemeye ve her halde refah teminine müsait bir meslek haline konulmalıdır" diyerek öğretmenlere atfettiği rolü özetlemişti.

ATATÜRK VE MATEMATİK ÖĞRETMENİ

Mustafa Kemal'in öğretmenleri bu kadar önemsemesinin altında, aslında hepimizin bildiği bir hikayenin kahramanı yatıyor. Küçük Mustafa, Selanik Askeri Rüştıyesi'ne girdikten sonra matematikteki başarısı, saygısı ve çalışkanlığıyla öğretmenlerinin dikkatini çeker. Özellikle de matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi'nin... Hatta öğretmeni, kendisine Kemal ismini de veren kişidir. Ömrünün sonuna kadar ismini büyük bir gururla taşıdığı, hatta imzasını bile Kemal Atatürk diye attığı düşünülürse, Mustafa Efendi'nin yerinin, kendisinde ayrı olduğu rahatlıkla anlaşılabilir. Genç öğretmenin gösterdiği şefkatin yanı sıra, zaten matematiğe son derece yetenekli olan küçük Mustafa'nın, bu ilgisini ayakta tutması, bir ulusun atası olduktan sonra, onu bir geometri kitabı yazmaya kadar götürmüştür.

Cumhuriyetin ilanından hemen sonra her alanda yenilik ve çağdaşlığın yolu açılmaya çalışılırken, Atatürk bunu bilimsel alanda da gerçekleştirmeye kararlıydı. Latin alfabesine geçiş, okuma-yazma oranının artmasına yardımcı olurken, aynı zamanda uluslararası bilim diline de yaklaşmayı sağlamıştı. Ancak özellikle matematik alanında hâlâ bazı sıkıntılar vardı. Atatürk, 1936-1937 yıllarında, Dolmabahçe Sarayı'nda kendi el yazısıyla yazdığı geometri kitabında, Osmanlıca, anlaması ve ifadesi son derece güç olan terimleri sadeleştirip, Türkçe terimler üretti ve terminolojiyi bugün kullandığımız hale getirdi. 44 sayfadan oluşan kitap, terimlerin ezberlenme ve öğrenme güçlüğüne son vererek, birçok terimi anlaşılır hale getirmesiyle matematiğe büyük katkılar sağladı. Örneğin taksime Atatürk'ün verdiği isim bölme idi. Haric-i kısmet bölüm, zarb çarpı, mazrubata tefrik çarpanlara ayırma, gaye limit, aş'a ri ondalık, kat'ı mükafı parabol... Kısacası, bugün kullandığımız pek çok matematik terimi,

Mustafa Kemal Atatürk Cumhuriyet'in ilk yıllarında öğrencilerle birlikte.

tamamen O'nun eseri... Türkiye Cumhuriyeti gibi... Bir toplumun gelişmiş düzeylere ulaşmasında öğretmenlerin çok büyük payı olduğu bir gerçek. Atatürk bu gerçeği çok önceden kavramıştı. Ona göre öğretmenler sayesinde topluma yararlı, dürüst, çalışkan ve işinde yeterli insanlar yetişir ve bu insanlar ülkelerini ileriye taşırdı. O, mesleğe büyük önem atfetmiş ve yüceltilmesi konusunda tüm hayatı boyunca da çalışmıştı.

ÜLKEMİZDE NEREDEN NEREYE GELİNDİ?

Öğretmenlik mesleğinin kökleri, yaşadığımız topraklarda bin yıllar öncesine dayanıyor. Tarihçiler, Türklerdeki öğretmenlik mesleğini Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet Türkiye'si olmak üzere üç ana dönemde ele alıyor. Selçuklu'da öğretmenlik genel olarak "din adamlığı", "hocalık", "imamlık" ve "müezzinlik" ile iç içe geçmişti. Bu dönemde öğretmenlik mesleğini edinim, genel eğitimden ve din adamlığından ayrı bir uzmanlık alanı olarak düşünülmezdi. Bu nedenle öğretmenlik için ayrı bir program veya ayrı bir meslek ve ihtisas medresesi yoktu.

Osmanlı'da ise öğretmenliğe ilişkin durum 15. yüzyıl ortalarına kadar Selçuklu dönemindekini hemen hemen aynıydı. Osmanlı döneminde ilk kez Fatih Sultan Mehmet öğretmenlik mesleğini

dinsel ağırlıklı olmaktan kurtararak, laikleştirme doğrultusunda çok önemli bir adım atmıştı. Bu adım, Osmanlı'da öğretmenliğe ilişkin ilk gerçek atılımdır. Ancak eldeki bilgilere göre ne yazık ki bu atılımcı girişim, Fatih'ten sonra sürdürülmemişti. Öğretmenlik, ilk kez kendi meslek okuluna, 1848 yılında kavuştu. Hem de anlamlı bir rastlantıyla adını Fatih'ten alan semtte kurulan bu okulla birlikte, öğretmenlik kendine özgü bir meslek olma sürecine girerken, yeni ve yenilikçi bir nitelik kazanmaya başlamıştı. Bir süre sonra öğretmen okulu çıkışlıların hukuki statüleri düşünülüp, belli kurallara bağlanmaya ve öğretmenliğin meslekleşmesine ilişkin hukuksal düzenlemeler başladı. Bu süreç 20. yüzyılın ikinci on yılında biraz daha gelişerek sürerken, öğretmenlik mesleğine ilişkin anlamlı bir birikim oluşmuştu. Bu birikimle birlikte somut, bilimin yol gösterici ışığında, yenilikçi öğretmenlik mesleği açıkça ortaya çıktı.

Cumhuriyet döneminde ise öğretmenlik mesleği yurdun kurtarıcısı ve Cumhuriyet'in kurucusu Atatürk'ün yönlendirmesinde çağdaş, ulusal ve laik bir temele dayandırıldı. Bu temelden kaynaklanan anlayış ve yaklaşımla yeniden yapılandırıldı. Sağlam ve tutarlı bir çerçeve içine alındı, gerçek yörüngesinde oturtuldu. Bu doğrultuda gerçekleştirilen yasal düzenleme ve uygulamalarla Cumhuriyet döneminde öğretmenlik mesleği çok saygın etkin ve etkili bir meslek niteliği kazandı. 1924'te ise öğretmenlik mesleği yasayla tanımlanarak, yasal bir meslek niteliğine kavuştu. Bunda Atatürk'ün eğitime, öğretmene ve öğretmenlik mesleğine bakışı çok etkin ve belirleyici rol oynadı.

Kısaca Anadolu topraklarında öğretmenlik her zaman önemliydi. Ama Atatürk sayesinde önemli olduğu kadar, değerli olduğu da vurgulandı. Ve yasalar çerçevesinde meslek olarak tanımlandı. Cumhuriyetin ilk yıllarından beri Atatürk'ün gönüllü öğretmenleri Anadolu'nun en ücra köşelerinde görevlerini yapmaya hazır, eğitim neferleri olarak yollara düştüler. Mustafa Kemal onlara "gül bahçesi" vaat etmemişti. Kimi yerde okullarını kendi elleriyle yaptılar, kimi yerde ahırdan bozma lojmanlarda kaldılar. Hâlâ kimi zaman mum ışığında, kimi zaman soğuk okullarda paltolarıyla, Anadolu çocuklarına ülkelerine yararlı, iyi birer insan olmayı öğretiyorlar. İnatla ve sabırla... ■

AZ MI GİTTİK, UZ MU GİTTİK?

Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Erdal Yıldırım, Yeni Vakıflar Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin 50. yılında vakıflar konusundaki araştırmalarını "Az mı Gittik, Uz mu Gittik? Yeni Vakıfların 50 Yıllık Hikâyesi" başlıklı kitabında bir araya getirdi.

Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Erdal Yıldırım'ın ikinci kitabı "Az mı Gittik, Uz mu Gittik? Yeni Vakıfların 50 Yıllık Hikâyesi" Yapı Kredi Yayınları'ndan yayınlandı. 2012 yılında çıkan "Bana Yönetim Kurulunu Söyle, Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim" kitabıyla sivil toplum örgütlerinde çalışanlara

kaynak sunan Erdal Yıldırım bu kez vakıfları odak noktasına aldı. Yıldırım çalışmasında Vehbi Koç özel arşivine girdi ve ülkemizde vakıfçılık tarihini şekillendiren yazışmaların, Vehbi Koç Vakfı'nın tarihinde yer alan bazı özel notların gün ışığına çıkmasını sağladı. Yedi bölümden oluşan kitapta Osmanlı'dan günümüze vakıfçılık tarihinin kilometre taşlarını aktaran Erdal Yıldırım, hayırseverlik kavramına bakıştan, ülkemizdeki ve dünyadaki vakıflar arasındaki kırılmalara uzanan geniş bir konu aralığını okuyucuya sunuyor.

Vehbi Koç Vakfı İdare Heyeti Başkanı Semahat Arsel'e ithaf edilen kitabın önsözünü Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi M. Koç kaleme aldı. Vehbi Koç'un hayırseverlik konusunda birçok kişi ve kuruluşa örnek olduğunu belirten Rahmi M. Koç şu ifadelerle yer verdi: "Türk vakıfları, Vehbi Bey'in açtığı yoldan giderek, bu günlere geldiler. Vehbi Bey yalnız kendi Vakfı kanalı ile değil, başka sivil toplum kuruluşları kanalı ile de memlekete ve halka faydalı olmaya hizmet vermeye inanırdı. Yeni Vakıflar Kanunu'nun 50. yıldönümünde, Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürünün böyle bir kitap yazmasını takdir ediyor ve anlamlı buluyorum."

"VEHİ BEY ÖNGÖRÜSÜNDE HAKLI ÇIKTI"

Erdal Yıldırım'ın kitabı Vehbi Koç'a ait şu alıntıyla başlıyor: "Bir işte başarılı olmak için yılmadan çalışmak ve işin peşini bırakmamak lazım. Biz de bunu yaptık. Şuna eminim ki benden sonra birçok işadama bu şekilde vakıflar kuracak ve memleket bundan büyük faydalar görecektir." Bahsedilen 'işin' Vehbi Koç Vakfı'nın kuruluşu olduğunu belirten Erdal Yıldırım, mevcut yasaların hayal edilen vakfın kurulmasına engel olduğunu ancak Vehbi Bey'in 'işin peşini' tam 18 yıl boyunca bırakmadığını belirtiyor ve "903 sayılı Yeni Vakıflar Kanunu 24 Temmuz 1967 günü yürürlüğe girmiş ve Vehbi Bey öngörüsünde haklı çıktı. Birçok işadama onu örnek alarak vakıflar kurmuş ve ülkeye hizmet yolunda önemli adımlar atılmış" diyor.

Erdal Yıldırım, "Bugün sayısı 5.000'i aşan yeni vakıftan çok azına -TEV, VKV gibi- gerçek anlamda vakıf diyebiliriz" derken sözlerini şöyle sürdürüyor: "Bizim vakıflarımız genel tanımıyla kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır. Yaşamak için sürekli kaynak yaratması, bağış toplaması gereken bir kurumu ne batılı ne doğulu anlamda vakıf olarak tanımlayabiliriz." Türk ve dünya vakıfları arasındaki ilk önemli kırılmanın "misyon" farkı olduğunu belirten Erdal Yıldırım, "Ortalama bir Türk vakfına baktığımızda göreceğimiz şey çok geniş tanımlanmış bir amaç manzumesidir. Çoğu vakfın resmi senedinde yazılı amaçların hepsini gerçekleştirmesi imkansız olduğu gibi bir tanesinde kesin başarıya ulaşması bile oldukça güçtür. Ortalama bir Avrupa ya da ABD vakfına baktığınızdaysa faaliyet alanı, hedef kitlesi daha net tanımlanmış sınırlar görürsünüz" diyor. ■

“KURUMSAL ZİHNİYETİMİZİ KOÇ GRUBU SAYESİNDE KAZANDIK”

İstanbul'un her daim hareketli bölgesi Esenyurt'ta 10 yıldır Otokar bayisi olarak hizmet veren Atalay Otomotiv'in kurucusu İsmet Atalay, öğrenmeye hazır olanın Koç Topluluğu'ndan çok şey öğrenebileceği görüşünde.

■ BİRAY ANIL BİRER

Atalay Otomotiv'in geçmişinden bahsedebilir misiniz?

Atalay Otomotiv olarak 1994 yılından itibaren ikinci el minibüs ve otobüs piyasasında faaliyet göstermeye ve bu yönde profesyonelleşmeye başladığımızı söyleyebilirim. Eşim Atiye Atalay, oğullarım Ali Rıza ve Emre Atalay da diğer ortaklarım.

Otokar'la çalışmaya ne zaman başladınız?

Şubat 2007'de Otokar İstanbul ana bayii olarak satış ve satış sonrası hizmet vermeye başladık. Bu yıl da İzmir'de bir bayi açtık.

Hayırlı olsun. Peki, bayilerinizde Otokar adına nasıl faaliyetler yürütüyorsunuz?

İstanbul'da satış ve satış sonrası hizmet, İzmir bayimizde ise sadece satış hizmeti sunuyoruz. Atalay Otomotiv olarak 4 bin metrekare arazi üzerinde, toplam 2 bin 250 metrekarelik kapalı alanda teknik donanımları en üst seviyedeki personelimizle müşterilerimizin beklentilerini sorunsuz karşılıyoruz. Temel hizmetlerimizi şu şekilde özetleyebilirim: Türkiye toplu taşımacılık sektöründe sürekli gelişmek, değişen piyasa şartlarına uygun olarak ak-

tif ve girişimci pazarlama anlayışıyla ve müşteri beklentileri doğrultusunda ikinci el destekli ticari minibüs ve otobüs sunmak, eksiksiz yedek parça ve hızlı servis sağlamak.

Koç Topluluğu'yla çalışmak mesleğinize neler kattı?

Bir bayi olarak Koç Topluluğu'yla çalışma sürecinde farkında olmadan çok şey öğreniyorsunuz. Tabii bu sizin öğrenmeye ne kadar hazır olduğunuzla da alakalı. Kurumsal zihniyetimizin ve prensiplerimizin oturmasında, olgunlaşmasında Koç Topluluğu'nun çok büyük katkısı oldu. İyi liderliğin dürüstlük, iyi iletişim becerileri, pozitif bir tavır ve işbirliği gerektirdiğini öğrendik. Yeri gelmişken Koç Grubu'na katkıları için teşekkür etmek isterim.

Ekibiniz kaç kişiden oluşuyor?

Başarılı olmak için ekibinizle nasıl bir diyalog yürütüyorsunuz?

İstanbul bayimizde satış ve satış sonrası hizmet ekibi toplam 48 kişiden oluşuyor. İzmir bayimizde ise altı kişilik bir ekiple hizmet veriyoruz. Çalışanlarımızın temel ihtiyaçlarını

karşılama bizim için çok önemli. Hem yasal düzenlemeler hem de kendi prensiplerimiz gereği, çalışanlarımızın iş güvenliğini sağlamak için canla başla çalışıyoruz. Ayrıca kendi branşlarında ihtiyaç duydukları tecrübeyi kazanmaları için gerekli eğitimleri düzenli olarak kendilerine aktarıyoruz. Çalışanlarımızın motivasyonlarını en üst seviyede tutmak için de elimizden gelen her şeyi yapıyoruz.

Mesleğinizdeki zorluklarla nasıl baş ediyorsunuz?

Zorluklarla baş etmek, gündelik hayatın bir parçası aslında. Küçüklüğümüzden beri aksaklıklarla nasıl baş edeceğimizi farkında olmadan öğreniyoruz. "Yapamadıysan bir daha dene" lafını hepimiz duymuşuzdur. Önemli olan aksaklıklardan ders almak. Objektif kalmak ve zor durumla baş edebilme sorumluluğunu almak gerek. Yıllar içinde çözüm odaklı ve esnek olmanın gerekliliğini anlıyor insan.

Otokar bayisi olarak Esenyurt ve çevresine nasıl katkılarınız oluyor?

Esenyurt ve çevresindeki toplu taşıma problemlerinin çözümünde Otokar araçlarının etkili olduğuna inanıyoruz. Zaten bölgedeki satışlarımız da bu bilgiyi doğruluyor.

İş hayatında benimsediğiniz değerler, prensipler nelerdir?

Müşterilerimizle güvene dayalı bir ilişki oluşturmak adına verdiğimiz bütün taahhütlerin eksiksiz olarak yerine getirilmesi için çok çaba sarf ediyoruz. İş hayatında hareketsiz durmak diye bir şey yok. Değişim kaçınılmaz. Değişimi işinize doğru uyguladığınızda iş hayatında başarı geliyor. İnsan faktörünü ihmal etmeye çalışıyoruz. Değişimden etkilenecek insanları planlama sürecine dahil edip değişimi küçük parçalara bölüyoruz.

Yakın gelecekte işletmeniz adına ne gibi planlarınız var?

Bugün hizmet verdiğimiz plazanın, önümüzdeki yıllarda ihtiyaçlara cevap veremeyeceğini öngörüyoruz. Dolayısıyla şu an, ileride daha geniş bir alanda hizmet vermek için planlar yapıyoruz. ■

ORGAN NAKLİ: HAYATA İKİNCİ ŞANS

Organ yetmezliği yaşayan birçok hasta için tek şans organ nakli. Ancak organ bağışının yetersizliği en büyük sorun. Yapılan bilinçlendirme çalışmaları bağışları önceki yıllara göre artırmış olsa da hâlâ alınacak yol var.

■ YASEMİN BALABAN

Genellikle sosyal medya kampanyalarında görüyoruz. Küçük bir çocuğun organ nakli için yurt dışına gitmeye çalışan ailesi yardım çağrısı yapıyor. Çoğunlukla da kampanya başarılı oluyor ve yurt dışına gidiliyor. Ancak organ nakli otoriteleri, Türkiye’de teknik imkanların çok iyi olduğuna, hatta yurt dışında hastaların bile geldiğine dikkat çekiyorlar. Diğer yandan buradaki kritik nokta şu: Türkiye nakil operasyonlarında üst düzeyde olsa bile nakledilecek organ bulunamıyor. Çünkü bağışlar çok yetersiz. Türkiye’de organ nakillerinin yüzde 80-90 gibi büyük bir bölümü canlı vericilerden alınan organlar sayesinde gerçekleşiyor. Genellikle aileden birileri bir böbreğini ya da karaciğer dokusunu paylaştığı için nakil yapılabilir. Çünkü beyin ölümü gerçekleşmiş kişilerden bağış seviyesi düşük. Bu da kalp gibi organların bulunmasını zorlaştırıyor. Gelişmiş ülkelerde ise durum tam tersi. Yani organ nakillerinin yüzde 75-80’i beyin ölümü gerçekleşmiş kişilerden gerçekleşiyor. Organ bağışında önceki yıllara göre artış görülse de nakil bekleyen hasta sayılarına bakıldığında, Avrupa ülkelerine göre hâlâ istenen düzeylere gilemediği vurgulanıyor. Örneğin Türkiye genelinde 2010 yılında toplam beyin ölümü sayısı bin 36 iken bunlardan 272’sinin organ bağışına aileleri izin verdi. 2016 yılında ise bin 998 beyin ölümünden 563’ünün organ bağış gerçekleşti. 2017 Ekim ayına kadar ise bin 608 beyin ölümünde 444 bağış oldu. Son beş yıldaki yoğun ve kapsamlı çalışmalar sonucu bağışlarda artış sağlanabildi. Ancak genel olarak ailelerin organ bağışına izin verme oranları yüzde 25 düzeylerinde. Batılı ülkelerle aynı

seviyeye gelmek için Türkiye’de bir yılda 2 bin- 3 bin arasında kadavra donör bağışının olması gerektiği belirtiliyor. Bu rakam günümüzde yalnızca 400-500 ile sınırlı. Yani, sayıların 5-10 ile çarpılması gerekiyor.

NAKİL EN İYİ ÇÖZÜM

Türkiye’de yaklaşık 25 bin kişi organ bekliyor. Bunların 21 binden fazlası böbrek, 2 binden fazlası karaciğer, 900’ü kalp için sırada. Herhangi bir nedenle organ yetmezliği yaşayan hastaların tüm dünyada geçerli ve sağlıklı tek tedavi yöntemi organ nakli olarak gösteriliyor. Örneğin böbrek yetmezliği çeken bir hasta için diyaliz bir tedavi değil. Diyalizle geçici bir süre böbrek işlevlerini yerine getiriyor. Hastanın iyileşmesi için ihtiyaç duyduğu tek şey bir böbrek.

Yeterli organ bağışı olmaması nedeniyle organ nakledilemeyen hastalar kısa süre içerisinde organ yetmezliğine bağlı olarak hayatlarını kaybediyor. Organ nakline ihtiyaç duyan hasta sayısı da her geçen gün artıyor. Organ nakli de iki yolla mümkün oluyor: Ya canlıdan ya da kadavradan. Canlıdan alındığında, vericiye zarar vermeyecek böbrek ya da karaciğer gibi organların nakledilmesi mümkün. Oysa kalp, yüz, kol gibi pek çok organın nakli için beyin ölümü gerçekleşmiş vericiler gerekli. Ayrıca operasyonun 24-36 saat içinde organlar işlevini kaybetmeden yapılması gerekiyor. Yani beyin ölümü gerçekleşir gerçekleşmez harekete geçmek şart. Organ bağışının önemi işte burada ortaya çıkıyor.

SİSTEM İYİ İŞLİYOR

Sağlık Bakanlığı organ bağışı ve naklinin her alanına tam destek veriyor. Türkiye genelinde

100’ün üzerinde bakanlık onaylı ve ruhsatlı organ nakli yapan merkez bulunuyor. Organların çıkarılmasından hastalara nakline kadarki sürecin tüm aşamalarında organizasyonu sağlayan Ulusal Koordinasyon Sistemi, dünyada en başarılı sistemlerden biri. Organların ulaştırılmasında da gereken tüm imkanlar seferber ediliyor. Kara ve deniz ambulanslarının yanı sıra, üç uçak ve 18 helikopterle faaliyet gösteren hava ambulans sistemi, organların ve nakil ekiplerinin ulaştırılmasına destek veriyor. Uzmanlar, Türkiye’nin organ, hücre ve doku nakli konusunda oldukça başarılı bir ülke olduğunu vurguluyor. Özellikle son 10 yılda büyük gelişmeler kaydedildi. Bugün tüm organ, hücre ve doku nakilleri, başarılı bir şekilde yapılabilir. Öyle ki son zamanlarda dünyada yapılan yüz, kol ve bacak nakilleri örnekleri de Türkiye’de başarılı bir şekilde gerçekleştiriliyor. Hatta nakil ameliyatı için yurt dışından gelen hastalar da mevcut. Türkiye Organ Nakli Vakfı (TONV) koordinatörlüğünde, Sağlık ve Ekonomi Bakanlıkları, İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu’nun (DEİK) desteğiyle yürütülen Uluslararası Organ Nakli Ağı Projesi de Türkiye’nin bu alandaki başarısını artıran unsurlardan biri. Bu projeden sonra Türkiye’ye organ nakli için gelen hasta sayısında iki kat artış gerçekleştiği belirtiliyor. Eskiden böbrek ve karaciğer nakli için gelen hasta sayısı yılda 200 civarında iken şu anda 500’ün üzerine çıktığı vurgulanıyor.

DEVLET KARŞILIYOR

Akdeniz Üniversitesi Organ Nakli Merkezi Müdürü Prof. Dr. Bülent Aydın’da geçtiğimiz aylarda

Türkiye'deki sistemin emsalsiz olduğunu açıklamıştı. Yurt dışına organ nakli için gidilmesini eleştiren Aydınlı, "Bu tür girişimlerde bulunulmadan önce ilgili birimlerle görüşülmelidir. Burada yapabildiğimiz bir işi, çok daha pahalıya Amerika'da, Avrupa'da yaptırmaya gerek yok. Bize yurt dışından hastalar müracaat ediyor. Sağlık Bakanlığı organ naklinde çok etkin çalışıyor. Karaciğer naklinin kişiye maliyeti şu anda 100 bin lira. Paranın tamamını devletimiz karşılıyor. Sonraki bütün bakımların ve ilaçların parasını devletimiz veriyor. İnanın dünyada böyle bir organizasyon yok" demişti.

Organ naklinde başarı oranları açısından Türkiye dünyada ilk beş içinde yer alıyor. Türkiye'deki organ nakli cerrahları son derece deneyimli olduğu için ABD başta olmak üzere dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinden cerrahlar Türkiye'ye geliyor. Özellikle canlıdan nakiller konusunda deneyimli ve başarılı olan Türk cerrahlar, konuk doktorlara kapsamlı eğitimler veriyor.

TÜRKİYE'YE YURTDIŞINDAN İLÇİ ARTIYOR

Türkiye'nin organ nakli konusundaki başarılarının, yurt dışından gelir getirebilecek bir kalem olması da oldukça çarpıcı bir nokta. Koç Üniversitesi Hastanesi'nden Doç Dr. Yakup Kordan, önceden sadece Kırgızistan, Libya, Suriye gibi ülkelerden nakil için Türkiye'ye talep olduğunu, ancak yapılan girişimlerle Balkanlar, Arap ülkeleri ve Afrika'dan da hastaların gelmeye başladığını belirtiyor. Kordan, nakil konusuna Türkiye'ye gelir getirme yönüyle de bakmak gerektiğini vurguluyor. Orta vadede daha düşük maliyeti olduğu için devletin organ nakline yoğunlaştığına dikkat

çeken Kordan, "Diyalize girmek uzun sürelerde komplikasyonlara yol açıyor. Bunun getirdiği ihtiyaçlar ve tedaviler, zamana yayıldığında böbrek naklinden çok daha maliyetli. İki-üç yıldan sonra naklin maliyeti diyalizden daha düşük hale geliyor" diyor. Böbrek nakli konusunda deneyimli olan Kordan, Koç Üniversitesi Hastanesi'nde de birkaç ay içinde böbrek nakli ameliyatlarına başlayacaklarını söylüyor. Son dönemde nakillerde robotik cerrahinin öne çıktığını anlatan Kordan, "Biz de hastanemizde nakillere başladığımızda robotik cerrahi uygulayacağız" diye konuşuyor.

BİLİMSEL GELİŞMELER

Son yıllarda böbrek nakillerindeki en büyük teknik gelişme, verici ameliyatlarında sağlandı. 10 yıldır laparoskopik (kapalı) yöntemle yapılan böbrek vericisi ameliyatları büyük rahatlık getirdi. Önceden 20-25 santimetrelilik bir kesi ile yapılan ameliyat, şimdi 5 milimetrelilik delikler açılarak gerçekleşiyor. ABD'de yapılan çalışmalarda, kapalı verici ameliyatı tekniğinin, böbrek vericilerinin sayısını yüzde 20-25 oranında artırdığı tespit edildi. Böbrek naklinde alıcı ameliyatının komplikasyonları yeni teknikler ile yıllar içinde gitgide azaldı. Yeni takılan böbreğin önce yüzde 5 civarında olan komplikasyonları, son teknik ile yüzde 2'nin altına indi ve ameliyat cerrahi açıdan daha güvenli hale geldi. Böbrek nakli olan hastalar dördüncü günde taburcu olabiliyor. Ayrıca yeni kullanılan testler sayesinde böbreğin reddedilme ihtimali, ameliyattan önce tespit edilebiliyor. Bu sayede reddedilme riskini azaltmak için ameliyat öncesi hazırlık yapılıyor ve özel ilaçlar kullanılıyor. Robotik cerrahi de nakillerde

kolaylık sağlayan, başarıları artıran yöntemlerden biri. Robotun sağladığı üç boyutlu, 10 kata kadar büyüten görüntü sayesinde hatayı minimize edecek uygulamalar yapılabiliyor. Bu yöntemde küçük kesi ile organ alınıyor. Robotik cerrahide, açık cerrahiye göre ağırlı kontrolü daha kolay, kanama daha az, iyileşme ve günlük yaşama dönüş daha hızlı. Dünyada da yeni bilimsel çalışmalar sürüyor. Uygun olmayan donörden böbrek nakli de bunlardan biri. ABD'de geliştirilen ve "duyarsızlaştırma" adı verilen yeni yöntem, buna olanak tanıyor. Bu yöntemde, hastanın kanındaki antikorlar süzgeçten geçiriliyor. Vücudun yeni ürettiği antikorlar, nakledilen organa önceki gibi saldırmıyor. Bu sayede, hastanın kendine uygun olmayan donörden nakledilen böbreği kabul etmesine olanak tanınıyor. Bu yöntemin yalnızca böbrek değil, karaciğer ve akciğer naklinde de kullanılabileceği söyleniyor.

Türler arası organ nakli de bir diğer gelişme. Stanford ve Tokyo üniversitelerindeki araştırmacılar fareler ve sıçanlar arasındaki pankreas nakliyle diyabet hastalığını tedavi ettiler. Bu da türler arasındaki ilk başarılı nakil olarak kayıtlara geçti. İnsanlar için henüz erken olsa da bu gelişme, organ nakli konusunda geleceğe dair umutları artırıyor.

Bilim insanları her geçen gün yeni buluş ve çalışmalarla organ naklinde olumlu gelişmeler kaydetse de organ bağışlamanın önemi değişmiyor. Yapay organlar üretilene kadar organ bekleyen insanlar bağışa muhtaç. Daha fazla hayatın kurtarılmasına aracı olmak için bireysel bağışlar kadar organ bağışı ve nakli konusunda kamu farkındalığını artıracak çalışmalara katılmak da büyük önem taşıyor. ■

BEYİN ÖLÜMLERİ BAĞIŞA DÖNÜŞMÜYOR

	Beyin ölümü	Bağışlanan
2017	1.610	445
2016	1.998	563
2015	1.997	472
2014	1.816	407
2013	1.710	379
2012	1.495	344

ORGAN NAKLİNDE BÖBREK ÜST SIRADA

	Akciğer	Böbrek	Karaciğer	Kalp
2017	33	2.602	1.103	59
2016	22	3.423	1.397	69
2015	30	3.204	1.218	89
2014	33	2.925	1.212	78
2013	32	2.946	1.249	63
2012	25	2.909	1.002	61

Kaynak T.C. Sağlık Bakanlığı

ORGAN BAĞIŞI İÇİN BİLMENİZ GEREKENLER

- » Canlı vericiden organ bağışı için alıcı adayı hasta ile bir organ nakli merkezine başvurmanız yeterli.
- » Hayatınızı kaybettikten sonra kullanılmak üzere organlarınızı bağışlamak içinse büyük hastanelerin organ bağış ünitelerine ya da Türkiye Organ Nakli Vakfı'na (www.tonv.org.tr) başvurabilirsiniz.
- » İki tanık huzurunda isteğinizi beyan ederek imzalayacağınız organ bağış formunun ardından organ bağış kartınızı alabilirsiniz.
- » Daha sonra çıkacak karışıklıkları önlemek için mutlaka ailenizi bilgilendirin.
- » Dilediğiniz zaman organ bağış ünitesi olan bir hastaneye başvurup organ bağış kartınızı iptal ettirebilirsiniz.

BEYİN ÖLÜMÜ VE BİTKİSEL HAYAT

Beyin ölümü, tüm beyin ve beyincik ile hayati merkezlerin bulunduğu beyin sapı denilen özel bölgenin tamamının geri dönüşsüz olarak fonksiyonlarını kaybettiği ve mutlak ölümle sonuçlanan bir durum. Ağır kafa travması veya beyin oksijensiz kalması nedeniyle ağır beyin hasarı gelişmiş, beyin iltihabi hastalıkları, menenjit veya beyin-damar hastalığı nedeniyle damar tıkanıklığı veya kanama geçirmiş hastalarda beyin ölümü gelişebilir. Beyin ölümüne neden olan patolojik durumlar nedeniyle solunum cihazı ile desteklenen vakaların yoğun bakım ünitelerindeki izlemlerinde geri dönüşsüz beyin hasarı bulgu ve belirtileri görüldüğünde hekimler kurulu kararıyla beyin ölümü tanısı konur. Beyin ölümü tanımının doğru, eksiksiz ve zamanında yapılması büyük önem taşır. Beyin ölümü kararı yasal ve etik kurallar ile tıptaki en son gelişmeler ışığında verilir ve tutanak altına alınır. Beyin ölümü tanısı en küçük bir şüpheye veya hataya meydan verilmez. Beyin ölümü vakalarında beyin solunum merkezi de çalışmadığından kalbin ihtiyacı olan oksijen solunum destek cihazı aracılığıyla vücuda verilir. Beyin ölümü vakası genç ise; hipertansiyon, şeker hastalığı, koroner arter hastalığı gibi özellikle kalbi etkileyebilecek bir yandaş hastalığı veya başkaca bir sistemik hastalığı yok ise solunum desteği altında yeterli sıvı, beslenme ve ilaç takviyesi ile kalp bir aydan daha fazla çalışabilir. Bu, vakanın hayata döneceği anlamına gelmez. Genel olarak beyin ölümünden sonra ortalama 48 saat içinde kalp de durur. Bitkisel hayatta ise beyin üst merkezlerinin işlevlerini kalıcı veya geçici olarak kaybetmesi söz konusudur. Orta beyin veya beyin sapı denilen özel bölgeler sağlam olduğu için bu hastaların solunum desteğine genellikle ihtiyaçları yoktur. Bu hastalarda kişiliği gösteren entelektüel yeteneklerin kaybı söz konusudur. Bilinç kapalıdır. Diğer bir deyişle ortada yaşayan bir beden vardır, ancak sosyal olarak insan varlığından bahsetmek söz konusu değildir. Komada ise beyin tüm merkezlerini etkileyen bir geçici durum söz konusudur.

CANAN

Kaf Dağı'nın
ardından sesleniyor

CANAN'IN ARTER'DEKİ SERGİSİ, KAF DAĞI'NA GİTMENİN DE, ÖZGÜR OLMANIN DA MÜMKÜN OLDUĞUNU ANLATIYOR. "BİREYSEL MUTLULUK OLMADAN TOPLUMSAL MUTLULUĞUN OLMAYACAĞINI DÜŞÜNÜYORUM ARTIK" DİYEN CANAN, DEVAM EDİYOR: "SINIRLARIMI FARK ETTİM VE SINIRLARIM O ZAMAN KALKTI."

Uzun yıllardır kadın bedeni, onun toplumsal anlamı ve algısı üzerine kendi bedeniyle birlikte düşünen, üreten CANAN en özgür sergisiyle Kaf Dağı'nın ardından haber veriyor. Kaf Dağı'nın Ardında sergisinde kumaş, taş, nakış gibi farklı malzemelerle kendi iç dünyasını bütün kadınlara özgü duyarlılık tellerine basa basa ortaya seriyor. Kaf Dağı'na gitmenin de, özgür olmanın da, masumiyetin de mümkün olduğunu anlatıyor.

Arter'deki Kaf Dağı'nın Ardında için en özgür serginiz diyebilir miyim?

Evet. Gerçekten kendimi çok özgür bıraktığım bir sergi deneyimiydi. Düşünsel olarak değil sadece hem bedensel hem ruhsal olarak hazırladığım bir sergi oldu Kaf Dağı'nın Ardında. Hiçbir kontrol mekanizması kullanmadan tamamen ne sansür ne oto-sansüre kapılmadan yaptım. İnsanlar ne bekler, benden ne görmek isterler diye plan yapmadan sergiyi hazırladım. İlgüdüsel olarak hazırlanırken zihinsel olarak da çalışmalar yaptım. Bu süreci kendi bilinçaltımı zihinsel olarak incelediğim bir süreç olarak tanımlayabilirim. Kolektif bilinçaltı ve toplumsallığa, bireyselliğe tekabül eden bir süreç.

1998 tarihli bir işiniz yer alıyor sergide. Şeffaf Karakol işinden bahsediyorum. Bu iş güncel siyasi bir talepten ismini alıyordu ama bu sergide çok başka çok da subjektif okumalara açılabilir. Geçmiş tarihli bir işinizin yeni anlamlar kazanmasıyla ilgili neler söylemek istersiniz?

Şeffaf Karakol'un zaten sergide yer almasının nedeni oydu. İşler üretilirken bilincimizle başka bir şey söylüyoruz. Yıllar geçtikten sonra şunu fark ediyorum: Benim bilinçaltım kolektif bilinçaltı olarak o işlerde yer aldı. Dolayısıyla gündelik hayatı yorumlarken kolektif bilinçaltıyla da kendimizinkiyi

de karşılaşıyoruz. Serginin küratörü Nazlı (Gürlek) ile birlikte sergiyi kurgularken benim bilinçaltımın ortaya çıkışına tanık olduk. Bilincimle bilinçaltım, gölgemle benliğim arasında çatışmaları gösterecek şekilde aslında kurgulamışım işimi. Şeffaf duvarlarla uğraşıyorum. Son sergide kendime bireysel olarak koyduğum sınırları nasıl oluşturmuşum, bunun ipuçlarını buldum. Hâlâ da buluyorum. Alterego süper ego, sizin yine bu kez üniformalı size, bir şekilde komut vermeniz, onun itaat etmesi/etmemesi derken bu iş üzerinden şunu fark ettim: Sizin sadece en özgür serginiz değil bu. Aynı zamanda en şeffaf olarak izleyiciye görüldüğünüz de... Karşıma bilinçaltımı koyup konuşmaya başladım. İşte Kaf Dağı'na ulaşmak bunu da anlatıyor. Kendi duygularının farkına varmak, kendi hayatını nasıl kurguladığını görmek... Neden başarı istiyoruz? Neden onaylanmak istiyoruz? Çünkü bütün bu istekler, sevgi ihtiyacına tekabül ediyor. Kaf Dağı'na ulaşmak, olgun insan mertebesine ulaşmak demek. Ama olgun insan, insanüstü bir varlık değil. Sadece davranışlarının üzerine düşünen, onların ne anlama geldiğini keşfeden insan demek. Ben bu sergide bunu fark ettim: Sanat yapıtlarımın birçoğunun benim için ne anlam ifade ettiğini... Ne söylüyordum? Ne söylüyorum?

Kendimi duymaya başladım. Bugüne kadar ürettiğim her işte, kendi aynamı gördüm. Bilinçaltımı gördüm. Bugüne kadar nasıl izleyiciye bilgiler verdilerse yapıtlarım, bana da bilgi vermeye başladılar. Eski işlerin sergide yer alması bir bağlayıcılık oluşturdu yeni işlerle... Ben bir bütünü. Bir yandan da evrim geçiriyorum. Dünya da geçiriyor, kozmos da geçiriyor. Birey olarak evrim geçiriyorsun aynı zamanda

Rampa Sanat Galerisi'ndeki son serginizde, Işıl Işıl Karanlık'ta gölge kendini gösterdi. Bu sergide gölge giderek daha çok yer kaplıyor. Jung'un arketipi olarak gölge ve kişisel gelişiminiz açısından gölge sizin için ne ifade ediyor?

Fiziksel beden var, ruh var. Bunlar aslında ayrılmaz bir bütün oluşturuyor. Bedeni yorumlarken fiziksel beden olarak yorumluyor örneğin doktorlar... Oysa o zaman ayırmış oluyorlar bedeni. Bedeni ve ruhu ayrı ayrı düşünmek çok hatalı. Böyle düşünüp tedaviye çalışmak sakıncalı. Stresin bedene yaptığı zararı düşündüğünüzde bile bunun sakıncalı olduğunu görebilirsiniz. Gölgenin bununla ilgisi çok. Gölge kapalı alandı benim için, Jung'a göre gölge vahşi, bastırdığımız yanımız. Bununla yüzleşmeye çalıştım ben. Bu sergiyle uğraşarak gölgemle yüzleştim. Onun farkına vardım.

2

3

4

1. Ay Işığında Yıkılan Kadınlar, 2017
Video

2. Dışarıda Çok Kötülük Var – Enstalasyon
Fotoğraf: Murat Germen

3. Cennet, 2017 – Heykel. Tüp, payet, ip, kumaş, zil,
motor
Fotoğraf: Murat Germen

4. Hayvanlar Alemi, 2017 – Enstalasyon
Fotoğraf: Murat Germen

Tıpkı Animus'u da fark ettiğim gibi...

Kendinizi odağa alma zamanı geldi belki de?

Hep toplumsal konularla uğraştığımız, ciddi karanlık dönemler geçirdiğimiz için, içe döndüm biraz ve doğru bir dönüş bu. Bireysel mutluluk olmadan toplumsal mutluluğun olmayacağını düşünüyorum artık. Kendimizden verdiğimiz düşünüyorum ama veremiyoruz; ne içinde yaşadığımız topluma ne kendimize... İkisine de faydamız olmuyor. Hani uçakta da diyorlar ya, tehlike anında maskeyi önce kendine, sonra çocuğuna takacaksın. Önce içe dönüp kendimizi dinlemeliyiz. İnsanlarla

olan ilişkimize bakmalıyız. Bunu deştığımızda önyargılardan kalıplardan kurtuluyorsun. Aklına gelen şeyleri daha rahat ifade ediyorsun. Bu süreci böyle yaşadım. Sınırlarımı fark ettim ve sınırlarım o zaman kalktı.

Ben bu sergiyi kadınlara, onların gücüne yaptığı vurgudan ötürü Havva'nın, aslında özgür olduğunu, suçlu olmadığını keşfeden Havva'nın da sergisi olarak anlatabilirim. Anlatabilir miyim?

Bu sergiyi hazırlarken günah kelimesini çok düşündüm. Cennet, Cehennem, Araf bölümlerini kurgularken... Günah kelimesinin gün ve ah'dan oluştuğunu fark ettim.

Ve aslında serginin ismini ah koymayı düşünüyordum. Günah kavramı aslında gün içinde biriktirdiğimiz ahlardan oluşuyor. Ceza çekmek değil bu! Ah çekiyoruz. Bunlar bizim ahlamız, günahlarımız değil! Kolektif bilinçaltı bundan da besleniyor. Günah, şans eseri bir araya gelmiş bir kelime değil. Birike birike, dil de bireyler de öyle oluşuyor. Biz çektiğimiz vicdan azabına günah diyoruz. Bizim dışımızda, Tanrı'nın da dışımızda olduğunu düşünmüyoruz. Tanrı varsa içimizde. Günah kavramı vicdan, suçluluk duygusu, yanlış yapma, özgüvensizlik... Bunlar oysa bizim ahlamız. Ahımız yani. O ahi çıkaramadığımız için kendimizi cezalandırıyoruz. O ahi çekmekten vazgeçtiğimiz için ah çekiyoruz. Ahlarımızın farkına varmamız gerekiyor. Acımızın farkına varmamız gerekiyor. Acımız var. Bunu reddetmemek lazım. Erkek olsun kadın olsun acılarımızın farkına vardığımızda günahlarımızdan kurtulacağız. ■

'PARA'NIN SONU MU GELDİ?

Bitcoin, Ethereum, Ripple gibi sayıları bini aşan kripto para birimleri ve onların üstünde yükselen blok-zinciri son ayların en hararetli tartışma konularından. Ekim ayında birkaç kez rekor kıran ve "Paranın sonunu mu getirecek" dedirten Bitcoin, "önlenemeyen" yükselişiyle yeniden ele alınmayı hak ediyor.

■ RESUL BUKSUR

Bitcoin, finans sektöründe son yılların en fazla tartışılan konularından. ABD sermaye piyasası düzenleyicileri Bitcoin'i kapsama alanına almak için çalışmaya devam ederken Bank for International Settlements (BIS) da merkez bankalarının kendi Bitcoin'ini çıkarıp çıkarmaması

konusunu tartışıyor. Bütün bunların arkasında ise kuşkusuz bu kripto para biriminin "önlenemeyen" yükselişi bulunuyor. Ekim ayında birkaç kez rekor kıran ve 21 Ekim'de 6 bin 100 dolar seviyesini aşan Bitcoin, bu nedenle yeniden ve yeniden ele alınmayı hak ediyor.

Bitcoin, 2008 yılında ortaya çıktığında bankacılık ve finans sektörü tarafından küresel bir "titan zinciri" dolandırıcılığı olarak hor görüldü dense yanlış olmaz. Hatta Eylül 2017'de JPMorgan CEO'su Jamie Dimon'ın doğrudan kripto paralara cephe alması bir hayli tartışıldı. Ama Bitcoin tüm bunlardan pek de etkilenmişe benzemiyor. Aradan geçen 10 yıl içinde Bitcoin New York Borsası'nda resmi bir endeksi olan ve fiyatı 5 bin dolara tırmanan küresel bir para birimi olma yolunda hızla ilerliyor. Halen birkaç ülke dışında resmi bir statü kazanmasa da benzer teknolojiyi kullanan Ethereum, Ripple gibi binlerce farklı kripto para biriminin piyasa değeri şimdiden 150 milyar doları aştı.

Satoshi Nakamoto takma isimli biri veya birileri tarafından geliştirildiği bilinen Bitcoin'in gerçek mucidi hâlâ gizemini korurken, Bitcoin'e karşı en sert eleştirileri yapanlar bile, altındaki blok-zinciri adı verilen teknolojinin hakkını vermek zorunda kalıyor. Blok-zinciri öyle bir teknik getirdi ki, üçüncü bir onay, merkezi bir kamu kurumu, banka veya ödeme sistemi olmadan iki taraf arasında dünyanın her yerinden kişiler arası para transferi yapmak mümkün hale geldi. Ripple adındaki kripto para ve blok-zinciri şirketi şimdiden yüzlerce bankaya bu hizmeti sunuyor. Kripto para sistemiyle internetin gücünün nelere kadar olabileceğinin en güzel örneklerinden biri daha yaşanıyor. Kullanımı çok kolay, ama arkasındaki dünyayı finans uzmanları bile anlamakta bir hayli zorlanıyor.

DOLANDIRICILIK MI? GELECEK Mİ?

Bitcoin gibi bir kripto paranın en temel iki özelliği var. Birincisi arkasında, kamu kurumu, banka, ödeme sistemi şirketi gibi merkezi bir otoritenin, yapının bulunmaması. Ulusal sınırlar yok. Açık kaynak ve isteyen kendi kripto parasını yaratabiliyor. Örneğin Kamboçya'daki arkadaşına para göndermek isteyen biri, bunu ancak bankalar aracılığıyla, bir ücret karşılığında belki de belli bir gecikmeyle yapabilir. Kripto paralar ise aracı olmadan dakikalar içinde sıfır komisyonla para gönderme imkanı veriyor; en azından teorik olarak. Sistem, dünyanın her yerine yayılmış yüz binlerce bağımsız, birbiri ile bağlı Bitcoin "madencisi" bilgisayar üzerinden yürüyor. Tıpkı torrent olarak bilinen peer-to-peer ağlar gibi merkezi bir yapı olmadan çalışan bir mantık. İkinci temel nokta ise kırılması neredeyse mümkün olmayan bir matematiksel şifreleme ve onun

üzerinde yükselen, artık en Bitcoin karşıtlarının bile kabul ettiği "blok-zinciri" denilen bir teknoloji.

SİSTEMİN ÜÇ BİLEŞENİ

Bitcoin ve diğer kripto paraların temelini anlamak bilgisayarlara uzak insanlar için güç olabilirse de aslında üç temel bileşeni var. İlki; kullanıcılar ve onların Bitcoin'lerini alıp, sakladıkları ve başkasına gönderebildikleri bilgisayar veya akıllı telefonlarına yükledikleri elektronik cüzdanları... İkincisi, sistemi ayakta tutan, gerekli bilgisayar donanımı olan herkesin yapabileceği, tüm işlemlerin kayıt edildiği blok-zincirine kayıtları işleyen ve bunun sonucunda Bitcoin ödülü kazanarak sistemdeki emisyonu yani Bitcoin miktarını yaratan madenciler. Yani kimin cüzdanında ne kadar Bitcoin var, kim kime Bitcoin gönderiyor, tüm bunları özel algoritmalarla işleyip blok-zincirine son halka olarak ekleyen kişiler. Bu blok-zinciri tarihsel olarak yapılmış tüm işlemleri şifrelenmiş bir şekilde tutan tek bir dosyadan oluşuyor ve her madencideki bu tek dosya, tüm dünyada yapılan her işlemde güncellenerek diğer madencilere dağıtılıyor.

Üçüncü bileşen olan kripto para borsaları, yine madenciler gibi Bitcoin alım-satımına aracılık etmek için kurulmuş bağımsız yapılar. Bunlar da tıpkı madenciler gibi yasal, merkezi bir sistemin parçası değiller. Tartışmaların bir bölümü de bu "borsa"ların işlevinden çıkıyor. Bu borsalar veya araçlar mevcut dolar, Türk Lirası, Meksika Pesosu vs. yerel parayla veya kredi kartıyla Bitcoin veya herhangi başka bir kripto para almaya veya satmaya aracılık ediyor. Alıcı ve satıcıları buluşturarak Bitcoin'in dolar veya diğer para birimleri karşısında güncel bir fiyatının oluşmasını sağlıyorlar. Tabii bu trafikten de bir komisyon alıyorlar. Şu anda en büyük araçlardan biri Bitcoin.com ve dünyada şu an günlük 1,5 milyar dolarlık Bitcoin işlem hacminin yaklaşık yarısı bu site üzerinde dönüyor. Yine ABD merkezli Bitfinex, Japonya'da bitFlyer, Güney Kore'de Bithumb en büyük Bitcoin borsaları.

KENDİ KENDİNE İŞLEYEN BİR SİSTEM: BLOK-ZİNCİRİ

Peki, sistem nasıl işliyor? Öncelikle Bitcoin'i kullanacak kişiler bilgisayarlarına veya akıllı telefonlarına dijital bir cüzdan yüklüyor. Bu cüzdan Bitcoin alıp, transfer etmek için gereken

KRİPTO PARALAR

% 51,6

Kripto para pazarında
Bitcoin'in payı

1.158

Dünyada toplam işlem
gören kripto para çeşidi

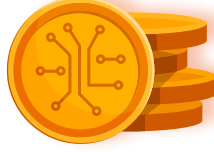
5.704

Dünyada toplam kripto
para borsası sayısı

155.486.661.487 DOLAR

Kripto paraların
toplam piyasa değeri

Kaynak:
www.coinmarketcap.com
Veriler 11 Ekim
2017 itibariyledir.

şifreleme teknolojilerini sağlıyor. Kriptolojiye aşina olacakların bilecekleri gibi Public Key ve Private Key denilen tekniklerle, bir borsanın veya onun aracılık ettiği birinin “cüzdanı”ndan, o günkü fiyat üzerinden kendi cüzdanınıza Bitcoin alım işlemini başlatıyorsunuz. Bu işlem talebi aynı anda dünyadaki tüm madenci sunuculara sizin “Key”lerinizle şifrelenerek yayınlanıyor. Madenciler bu talebi blok-zincirine kayıt etmek için bir yarış halinde özel ve belirlenmiş bir şifreleme tekniklerini (cryptographic hash functions) kullanarak yeni bir blok oluşturup zincire ekliyorlar. Bu “hash” fonksiyonlarının en önemli özelliği, bir önceki bloktan aldıkları bir kodu kullanarak yeni bloğu oluşturmaları. Yani bu tek blok zinciri sayesinde tüm işlem geçmişleri iç içe geçiyor ve bu çıktıların tamamen rastlantısal (nonse’lar) verilerle oluşturulması nedeniyle geriye doğru değiştirilmesi neredeyse imkansız hale geliyor.

DOKUZ YILDA DÜNYAYA YAYILDI

Bitcoin’in teknik tarafı biraz karışık görünse de kullanılması kolay. Satoshi Nakamoto, 3 Ocak 2009 tarihinde ilk Bitcoin madenci yazılımı ve cüzdan yazılımlarını açık kaynak olarak yayınladı ve ilk Bitcoin transferini yine ünlü kriptoloji uzmanı olan Hal Finney’e 10 Bitcoin olarak yaptı. Ve 50 Bitcoin’lik ilk madencilik ödülünü kendi cüzdanına eklemiş oldu. Bitcoin’in öncü projelerinden biri olan “b-money”i yaratan Wei Dai ile, “bitgold” projesini yaratan Nick Szabo, Bitcoin’in önemli destekçileri ve yazılımcıları arasında yer aldılar.

Bitcoin 2009 yılında ilk çıktığında bir yıl boyunca kriptoloji uzmanları ve meraklılar arasında çok küçük değerlerde, hatta bedavaya takas edilerek kullanıldı. İlk popülerliğini 2010 Haziran’ında, 1 Bitcoin’e 0,08 dolar değer biçilince kazandı. İkinci yılında 1 Bitcoin 1 dolar olarak eşitlenince sembolik anlamda bir eşik aşılmış oldu. Emisyonu sınırlı olan ve piyasada işlem gören her nesnenin olduğu gibi Bitcoin’in de kullanımı yaygınlaştıkça değeri de hızla artmaya başladı. Spekülatif ve büyük dalgalanmalar göstermeye başladığı 2011 yılından itibaren Bitcoin ile ilgili tartışmalar da arttı. Ancak Bitcoin’in yaratıcıları yılmdan sistemi geliştirmeye devam etti.

2014 yılına geldiğimizde 1 Bitcoin’in değeri artık 1000 dolar seviyesini aştı. Ancak spekülatif bu ilginin artık belirli bir noktaya gelmesi ve sistemin

EN YÜKSEK İŞLEM HACMİ OLAN 10 KRİPTO PARANIN PİYASA DEĞERİ (MİLYAR DOLAR)

BITCOIN	80,2
ETREUM	28,8
RIPPLE	10,2
BITCOIN CASH	5,2
LITECOIN	2,7
DASH	2,3
NEM	1,9
NEO	1,5
IOTA	1,3
MONERO	1,3

birçok kurumca kullanılmaya başlamasıyla fiyatlar düşerek 300 ile 500 dolar arasında dalgalanmaya başladı. Bu arada özellikle ABD’de kripto-para ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılmaya başlamasıyla Bitcoin’in yarattığı blok-zinciri teknolojisi bankalar ve finans kuruluşları tarafında da ciddiye alınmaya başladı. Bugün Bitcoin tüm dünyaya yayılmış durumda, binin üzerinde benzer kripto para üretilmiş ve işlem görmeye başladı. Bitcoin küreselleşen ticaretin getirdiği yeni bir ödeme sistemi ihtiyacını karşılaması ve uluslararası para transferlerindeki sorunlara alternatif getirebilecek bir sistem sunmasıyla göz ardı edilemez. JP Morgan CEO’sunun “dolandırıcılık” nitelemesinden, IMF Başkanı Christine Lagarde’ın IMF’nin para birimi diyebileceğimiz SDR’nin kripto paraya çevrilebileceği açıklamasına kadar iki ters uçta açıklamalar sürüyor.

BLOK-ZİNCİRLERİN ÇAĞI

Bir devlet, kurum veya bankanın yönetiminde olmaması hem olumlu hem de olumsuz eleştirileri beraberinde getirir de, tıpkı teknolojinin, ekonomide birçok alanda radikal değişikliklere yol açtığı gibi Bitcoin’in de devrimsel değişikliklerin önünü açması kaçınılmaz gibi görünüyor.

Her ne kadar finans kurumlarından Bitcoin’e ve kripto paralara eleştiriler gelse de, onun yarattığı blok-zincirine güçlü bir onay verdiler diyebiliriz. Çünkü blok-zinciri sayesinde mevcut devasa bilgi işlem merkezlerinin güvenliğini sağlamaktan, 7/24 ayakta tutmak için gereken kaynakların büyüklüğüne kadar ciddi bir yükten kurtulmanın yolu açılmış gibi görünüyor. Dünyadaki birçok finans kurumu blok-zinciri araştırmalarına çoktan başladı bile. Hatta Ripple adındaki kripto para üreten bir şirket, dünya çapında yüzlerce bankaya blok-zinciri üzerinden uluslararası para transferi hizmeti vermeye başladı.

Blok-zinciri mantığı ise sadece para ve finans alanında sınırlı kalmayacak. Teorik olarak üçüncü bir tarafın güvenilirliğini ve onayını gerektiren tüm işlemler blok-zinciri tekniğini uygulama potansiyeli taşıyor.

Son dönemin en popüler, derin ve tartışmalı konularından biri olan Bitcoin ve kripto paralar, riskleri ve sunduğu fırsatlarla daha çok tartışılacak gibi gözüküyor. ■

“BLOK ZİNCİRİNİ TEST EDİYORUZ”

CAHİT ERDOĞAN

Yapı Kredi Bankası Teknolojiden Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

“Ben Bitcoin’den çok, arkasındaki teknolojinin önemli olduğunu düşünüyorum. Buna blockchain deniyor, yani blok-zinciri teknolojisi... Bu teknoloji sayesinde bankacılık işlemlerinde merkezi bir onay sistemine gerek duyulmuyor. Bugün Yapı Kredi olarak Ar-Ge ekibimizle farklı açılardan biz de test ediyoruz blockchain teknolojilerini. Diğer yandan Bitcoin, Ethereum gibi kripto paralara gelirse, piyasa ve ülke regülasyonları buna izin vermiyor. Hiçbir bankacılık kurumu bu regülasyonların dışında davranamaz. Dolayısıyla blockchain teknolojilerinin, kripto paralar yerine diğer alanlarda kullanılabileceğini düşünüyorum. Örneğin dijital kimlik saklama ve doğrulama, tapu işlemleri veya dış ticaret işlemleri gibi alanlarda daha uygulanabilir örnekler görebileceğimizi düşünüyorum.”

YENİ ÇAĞIN YÜKSELEN MESLEKLERİ

Dijital çağın dinamikleriyle dönüşen hayatımızda yeni iş alanlarının ortaya çıkacağı ve bazı mesleklerin önemini yitireceği bilinen bir gerçek. Data analistliği, robot koordinatörlüğü, tıbbi sonografi ya da bulut hesaplama uzmanlığı gibi yeni meslekleri ve çalışma dünyasının yaşayacağı dönüşümü masaya yatırdık.

■ GÖZDE YENİOVA

Son yıllarda mesleklerin yükselişi ve çöküşü üzerine birçok uzman görüş bildiriyor; raporlar yayınlanıyor. Nesnelerin interneti ve bulut teknolojileri gibi iş yapma biçimimizi tamamen değiştiren teknolojik gelişmelerin ardından bazı yeni meslekler hayatımıza girdi bile. Asıl dönüşümün ise yapay zeka, 3D baskı ve robotlar gibi gelişme aşamasındaki teknolojilerin iş hayatında normalleşmesiyle yaşanması bekleniyor.

5 MİLYON İŞ KAYBI

Dünya Ekonomik Forumu'nun bu yıl yayımladığı The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution (Mesleklerin Gelecekleri: İstihdam, Yetenekler, Dördüncü Sanayi Devrimi için Çalışan Stratejisi) raporuna göre, 2020'ye kadar 15 büyük ve gelişmekte olan ekonomide 7 milyon iş kaybı

yaşanacak. Rapora göre yapay zeka, robot bilimi, nanoteknoloji, 3D baskı, genetik ve biyoteknoloji gibi alanların gelişimini barındıran ve Dördüncü Sanayi Devrimi olarak nitelendirilen bu süreç, yalnız iş modellerinde değil işgücü piyasasında da değişime sebep olacak. En büyük kayıp ofislerde, idari rollerde yaşanacak. Ancak 2,1 milyon yeni işle bu kaybın bir kısmı telafi edilecek.

Oxford Üniversitesi ekonomistleri Dr. Carl Benedikt Frey ve Dr. Michael A. Osborne'a göre de gelecekte bazı iş pozisyonlarında kayıp kaçınılmaz. 2013 yılında hazırladıkları The Future of Employment (İstihdamın Geleceği) başlıklı araştırma, 2050 yılına kadar otomasyona karşı yüzde 40 kayıp yaşanacağını ortaya koyuyor. Bu durum, geleceğin çalışanlarının yüksek adaptasyona sahip olması gerektiğini ortaya koyuyor ve çalışanların aynı anda üç ya da daha fazla pozisyonuna ihtiyacı

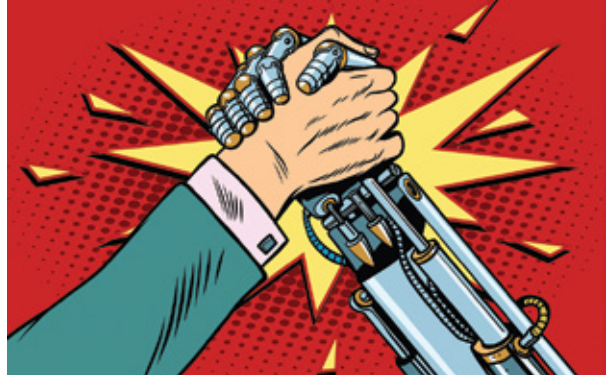
olabileceği tahminini tartışmaya açıyor. Daha fazla yeni beceri için eğitimin kilit rol oynadığı gerçeğinin de altını çiziyor.

Araştırma şirketi McKinsey'nin 2017'nin Ocak ayında yayınladığı A Future That Works: Automation, Employment, and Productivity (Geleceğin İşleri: Otomasyon, İstihdam ve Verimlilik) raporu ise 2055'e kadar mevcut mesleklerin yüzde 60'ının makineleşeceğini gösteriyor. Rapora göre kas gücüne dayanan çoğu iş aktivitesi, yerini makinelere bırakacak. Ancak makineler bazı işleri hemen üstlenemeyecek. İletişim, karar alma ve planlama gibi idari işlerin çok azını makineler yapabilecek. Sektörler arasında en az otomasyon potansiyeli yüzde 27 ile 'eğitim' sektöründe olurken, 'konaklama ve gıda hizmetleri' ise yüzde 73 ile ilk sırada yer alacak.

YETENEK ROBOTA KARŞI

Dünya Ekonomik Forumu'nun 2017 raporu, mesleki yetenekler açısından önem sıralamalarının da değişeceğini öngörüyor. Rapora göre bugün önemli sayılan yeteneklerin yüzde 35'i yerini yeni yeteneklere bırakacak. Önümüzdeki beş yıl içinde, yaratıcılık en çok aranan üç yetenekten biri olacak. Yeni ürünler, yeni teknolojiler ve yeni düşünce şekilleri artarken, bu yeniliklerden mümkün olduğunca yararlanabilmeye aracı olacak çalışanların giderek daha da yaratıcı olmaları gerekecek. Bugün aranan özellikler arasında ilk sıralarda olmayan duygusal zeka ise bundan on yıl sonra en önemli yetiler arasında yerini alacak. Çalışma alanlarını en çok etkileyecek faktörün robotlar olduğu da biliniyor. Uluslararası araştırma şirketi PwC tarafından hazırlanan ve robotların işsizliğe etkisinin analiz edildiği 2017 tarihli The New Hire: How a New Generation of Robots is Transforming Manufacturing araştırmasına göre, ABD'de önümüzdeki 15 yıl içinde, halkın yüzde 38'i robotlar yüzünden işlerini kaybedecek. Fabrikalarda otomasyon artacak; marketlerde kasiyerlerin, restoranlarda garsonların yerini robot ve yapay zeka sistemleri alacak. Bunun yanı sıra finans sektöründeki uzmanlar da tehdit altında. Finans kurumlarında yapay zeka kullanımı, şimdiden çoğu çalışanı işinden edebilecek duruma ulaştı. Sadece çağrı merkezi çalışanları değil, milyonlarca dolarlık fonları yöneten yüksek eğitimli orta ve üst düzey yöneticileri bile işlerini yapay zekaya terk etmek zorunda kalabilir.

Ofislerde ve idari pozisyonlarda eleman ihtiyacının azalması beklentisinin ardında sadece yapay zeka yatmıyor. Uzmanlara göre şirketlerin mobil internet, bulut teknolojisi, büyük veri analizi ve nesnelerin interneti teknolojilerine yönelmesi ve kaynakları verimli kullanma hedefi nedeniyle idari personele daha az ihtiyaç duyması bekleniyor. Ancak PwC'nin araştırması, çalışanların bu konuda karamsar olmadığını da ortaya koyuyor. Araştırmaya katılanların yüzde 74'ü, meslek sahibi olabilmek için yeni yetenekler elde etmeye istekli olduğunu söylüyor; yüzde 73'ü ise teknolojinin insan zihninin yerini asla alamayacağına inanıyor. ■

GELECEĞİN POPÜLER MESLEKLERİ

Data analisti Verileri analiz edip yorumlamak giderek daha fazla öne çıkacak.
IT/matematik profesyoneli Tüm sektörlerde inovasyonu yaratmak için ihtiyaç olacak.
Ürün tasarımcısı Otomasyonun artmasına rağmen özellikle yaratıcı işlerde her zamankinden daha çok ihtiyaç olacak.
Kanun yapıcı ve uzmanı Sürücüsüz arabalar ve drone'lar gibi araçların yaygınlaşması, bu uzmanların iş alanlarını da genişletecek.
Sanal gerçeklik tasarımcısı Büyüyen oyun ve film endüstrileriyle ihtiyaç da artacak.
Bilgi güvenliği analisti Şirketlerin güvenlik açıklarına karşı korunma ihtiyacı artacak.
Tıbbi sonografi uzmanı İç organları cerrahi müdahaleye başvurmadan inceleyebilen bu teknolojinin uzmanları daha popüler olacak.
Robot koordinatörlüğü Üretim alanındaki robotları denetlemek ve yönetmek yeni bir endüstriyel IoT sorumluluğu olacak.
Bulut hesaplama uzmanlığı Birbirine bağlı cihazlarla çalışmayı tasarlayacaklar.

SONBAHAR DEPRESYONUNDAN NASIL KAÇINIRSINIZ?

Yapraklar sararmaya başladığında enerjinizin düştüğünü hissediyor ve her fırsatta uyumak mı istiyorsunuz? Karbonhidratı yüksek yiyeceklere olan iştahınız mı artıyor? Yanıt “evet” ise siz de mevsimsel depresyon yaşayanlar arasında olabilirsiniz.

Dr. Hale Yapıcı Eser: "Mevsimsel depresyonlar, sonbahar ve kış aylarında artış gösteriyor."

Sonbahar deyince çoğumuzun aklına sararmış ve yere dökülmüş yaprakların oluşturduğu bir yolda yürüyen, hüzünlü bir kadın fotoğrafı gelir. Doğanın ilkbahara kadar uyumaya başladığı bu dönem, aynı zamanda sonbahar depresyonu veya bilimsel adıyla "mevsimsel depresyon"un da habercisidir. Eğer enerjinizin azaldığını düşünüyorsanız, sabahları yataktan kalkmak zor geliyor ve her fırsatta uyumak istiyorsanız, sinirlerinize hakim olmakta zorlanıyor ve hatta sık sık ağlıyorsanız siz de bu sorundan mustarip olabilirsiniz.

Mevsim değişiklikler kişinin ruhsal durumunu, enerji düzeyini, uyku süresini, iştah ve yemek alışkanlıklarının yanı sıra sosyal yaşantısını etkileyebilir. Bu etkilenmenin normale göre fazla olması, kişinin mevsimsel depresyon yaşadığının belirtisi olabilir. Mevsimsel duygudurum bozukluğu (seasonal affective disorder-SAD) ilk kez Dr. Norman Rosenthal ve arkadaşları tarafından 1984'te bu şekilde adlandırılmış ve 1987'de DSM tanı sisteminde yerini almıştı. Bu hastaların fototerapi yöntemiyle etkili biçimde tedavi edildiğinin bildirilmesiyle, hastalığın mevsimsel ve ışığa bağlı karakteri iyice gün yüzüne çıktı.

Türkiye'de yaygınlığı kesin olmamakla birlikte, mevsimsel depresyonun yapılan araştırmalarda görülme sıklığının yüzde 4 ile yüzde 8 arasında değiştiği belirlendi. Ortaya çıkan bir diğer dikkat çekici gerçek ise başlangıç yaşı 18 ile 30 arasında değişim gösteren mevsimsel depresyona, kadınlarda erkeklere oranla 4 kat daha fazla rastlanması.

Beyinde bulunan serotonin ve melatonin insanda uyku ve enerji durumunu düzenlediğinden, mevsim-

sel depresyonla bağlantılı. Serotonin güneş ışığının artmasıyla artış gösterir ve insanın ruh halini olumlu etkiler, mutluluk ve canlılık verir. Sonbaharla beraber gündüz süreleri kısalmış ve serotonin salgılanışı düşer. Melatonin ise uykuyla ilgili bir hormondur; karanlıkta vücut daha fazla melatonin salgılar ve bu yüksek doz melatonin kişide uykuya ve yorgunluğa sebep olur.

Mevsimsel etkilenim sadece insanlara özgü bir durum değil. Doğadaki tüm canlıların yeni bir mevsime geçerken yaşadığı fiziksel ve ruhsal değişim dönemidir. Özellikle bazı hayvanlar bu durgunluk dönemini kış uykusuna yatarak geçirir.

Koç Üniversitesi Hastanesi Psikoloji Bölümü'nden Dr. Hale Yapıcı Eser, enerji azlığı, sürekli uyuma isteği, uyanmakta zorlanma, sinirlere hakim olamama ve ağlama nöbetleri gibi şikayetlerden mustarip birine, mevsimsel depresyon tanısının konulabilmesi için, depresif dönemlerin yılın hep belirli mevsim dönemlerinde başlaması ve sona ermesi gerektiğini söylüyor. "Vakaların çoğunluğunda belirtiler sonbahar ya da kış dönemlerinde başlarken, ilkbahar dönemlerinde sona erer. Nadiren olsa da, yaz döneminde başlayıp sonbaharda sona eren depresif dönemler yaşayan insanlar da olabilir. Bu nedenle bu depresyon dönemleri tıp dilinde, mevsimsel özellik gösteren depresyon olarak tanımlanmaktadır" diyen Dr. Hale Yapıcı Eser, bu tip depresyonların daha çok sonbahar ve kış aylarında artış gösterdiğinin de altını çiziyor. Belirtileri ise yukarıda saydıklarımıza ek olarak fazla yeme isteği, kilo artışı, karbonhidrat içeren yiyecekleri yeme isteğinde artış olarak sıralanabilir.

Garip gibi gelse de, mevsimsel depresyonun yüksek rakımda yaşayan kişilerde, kadınlarda ve gençlerde daha sık yaşandığı uzmanların ortak görüşü. Dr. Yapıcı Eser'in söylediğine göre örneğin mevsimsel depresyon Florida'da yüzde 1 sıklığında iken, Alaska'da yüzde 9 sıklığında bildirilmiş. Yani güneşli bir yerde yaşıyorsanız mevsimsel depresyondan uzak durma ihtimaliniz daha yüksek.

Uzmanların söylediğine göre mevsimsel depresyonunun nedenleri henüz tam olarak aydınlatılmış değil. Ancak üzerinde çalışılan ve kanıtı yüksek olan bazı bulgular mevcut. Dr. Yapıcı Eser, "Biyolojik açıdan bakıldığında, mevsimsel depresyon dönemlerinde beyin ornitofrontal korteks ve sol inferiorparietal lob adı verilen bölgelerinde azalmış metabolik aktivite olduğu gösterilmiştir. Ayrıca mevsimsel depresyon yaşayan kişilerin duygudurumu düzenleyen serotonin maddesini düzenleme bozuklukları olduğu göz-

terilmiştir. Bu kişilerde, mevsim geçişlerinde değişen gün ışığı miktarı, beyindeki serotonin taşıyıcısının çalışmasını ve sayısını etkiler. Ayrıca bu kişilerde, uyku düzenleyen molekül olarak bilinen melatonin, kış aylarının gelmesi ile beklenenden daha fazla yükselerek kişilerde gözlenen yorgunluk, enerji azlığı gibi belirtilere neden oluyor olabilir. Mevsim geçişi ile birlikte değişen biyolojik ritimde uygunsuz bir adaptasyon geliyor olması mevsimsel depresyona sebep olabilir. Çevresel etmenlerden ise özellikle maruz kalınan gündüz ışığı süresindeki değişiklik ve meteorolojik değişiklikler, sorumlu tutulabilir” diyerek bu durumun pek çok nedeni olabileceğinin altını çiziyor. Peki, mevsimsel depresyondan kaçınmak için neler yapmalı, nelerden uzak durmalı? Uzmanların bu konuda pek çok önerisi var. Örneğin mümkün olduğunca yalnız kalmamaya çalışmak koruyucu bir yöntem. Çünkü yalnızlık, kişinin kendi içine dönmesine, eğer depresyonun kıyılarında dolaşıyorsa mutsuzluğunun artmasına neden oluyor. Kışın evde geçirilen zaman dilimi arttığından, yaşanılan mekan daha canlı hale getirmek; saksıda çiçek büyütmek, evdeki aksesuarları daha canlı renklerden seçmek ruh halini olumlu yönde etkileyebiliyor.

Yapılan araştırmalar mevsimsel depresyonu önlemede evde keyifle yapılabilecek herhangi bir hobi edinmenin de önemli olduğunu söylüyor. Çünkü keyifli bir hobi evde geçirilen zamanın kalitesini artırabiliyor. Bunun yanı sıra canlı renklerden oluşan rahat kıyafetler tercih etmek, bol meyve ve sebze tüketmek, tıpkı yaz mevsiminde olduğu gibi bol su içmek basit önlemler arasında sayılabilir.

Eğer medikal destek gerekiyorsa, bunun kesinlikle konunun uzmanı bir profesyonel tarafından yapılması gerektiğinin kesinlikle akıldan çıkarılmaması gerektiği uyarısında bulunan Dr. Yapıcı Eser, şunları söylüyor: “Sonbahar ya da kış dönemlerine rastlayan mevsimsel depresyon durumlarında antidepresan tedaviler, ışık tedavisi, eksikliği saptanması durumunda Vitamin D kullanılması ve bilişsel davranışçı terapi gibi yöntemler tedavide kullanılabilir. Ayrıca karbonhidrattan fakir, proteinden zengin, işlem görmemiş diyetle beslenmek, alkol, sigara ve kafein kullanımını azaltmak, bol sıvı almak, yoga ve meditasyon, düzenli egzersiz, uyku-uyanıklık saatlerine dikkat etmek tedavide olumlu sonuç verecektir.” Ve tabii güneş... Olabildiğince gün ışığı almak veya güneşli bölgelere kısa seyahatler gerçekleştirmek, depresyon ihtimalini azaltacak ve sizi mutlu edecektir, unutmayın... ■

MEVSİMSSEL DEPRESYONA YENİLMEYİN!

- » Sosyal çevrenizi genişletin.
- » Yaşadığınız mekanı daha canlı hale getirin.
- » Evde oyalanabileceğiniz bir hobi edinin.
- » Kıyafetlerinizi canlı renklerden seçin.
- » Bol meyve ve sebze tüketin.
- » Bol su için.
- » İşlem görmemiş gıdaları tercih edin.
- » Karbonhidrattan fakir, proteinden zengin beslenmeyi alışkanlık haline getirin.
- » Alkol, sigara, kafein kullanımını azaltın.
- » Olabildiğince sık dışarı çıkın ve güneş alın.
- » Mümkünse güneşli bölgelere kısa seyahatler yapın.
- » Spor yapın. Mümkünse düzenli spor yapabileceğiniz bir yaşam tarzı benimseyin.
- » Sosyal yaşantınızı aktifleştirin.
- » Eğer ihtiyaç duyuyorsanız mutlaka bir profesyonele görünün.

Chippin'le Öde, Şansını Katla!

Her Üyeye 1, Her 10 TL Ödemeye 10 Çekiliş Hakkı

KATILMAK İÇİN
UYGULAMAYI İNDİR,
DETAYLARA
GÖZ AT!

İlk Ödemende
20 TL
ChippinKazan

3

PlayStation 4 Pro

3

iPhone 8

3

Galaxy S8

33

Bluetooth Hoparlör

MOBİL ÖDE GERİ KAZAN

Kampanya Tanı Pazarlama ve İletişim Hizmetleri A.Ş. adına MPI'nin 19.10.2017 tarih ve 58259698-255.01.02-E.4238 sayılı izni ile 25.10.2017 (saat 00:01) - 20.12.2017 (saat 23:59) tarihleri arasında Hedef Çekiliş tarafından düzenlenmektedir. Bir kişi birden fazla ikramiye kazanamaz, 18 yaşından küçükler düzenlenen piyango ve çekilişlere katılamayacaklardır. Katılmış ve kazanmış olsalar dahi ikramiyeleri verilmeyecektir. İkramiye konu olan eşya ve /veya hizmetin bedeli içinde bulunan KDV+ÖTV gibi vergiler dışındaki vergi ve diğer yasal yükümlülükler talihiller tarafından ödenir. Ayrıntılı bilgi www.chippin.com'da Apple ve Apple logosu, Apple Inc. şirketinin ABD ve diğer ülkelerde tescilli ticari markalarıdır. App Store, Apple Inc. şirketinin hizmet markasıdır. Google Play ve Google Play logosu Google Inc. kuruluşunun ticari markalarıdır.

YAPI KREDİ MOBİL'DEN SİRİ İLE KONUŞARAK PARA GÖNDERME TEKNOLOJİSİ

Artık istediğiniz kişiye para göndermek için
Siri'ye "para gönder" veya "transfer et" demeniz yeterli.

Siz de Yapı Kredi Mobil'i indirin,
hayatı kolaylaştıran bankacılık teknolojileriyle tanışın.

TÜRKİYE'NİN
DİJİTAL
BANKASI

YapıKredi

HEMEN İNDİRİN!

App Store

YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.